

Far - en klitbo
fra Houvig

Far – en klitbo fra Houvig tiden 1894 – 1921

Far: Christen Tarbensen Christensen, Esbjerg

Mor: Bodil Marie (født: Thuesen)

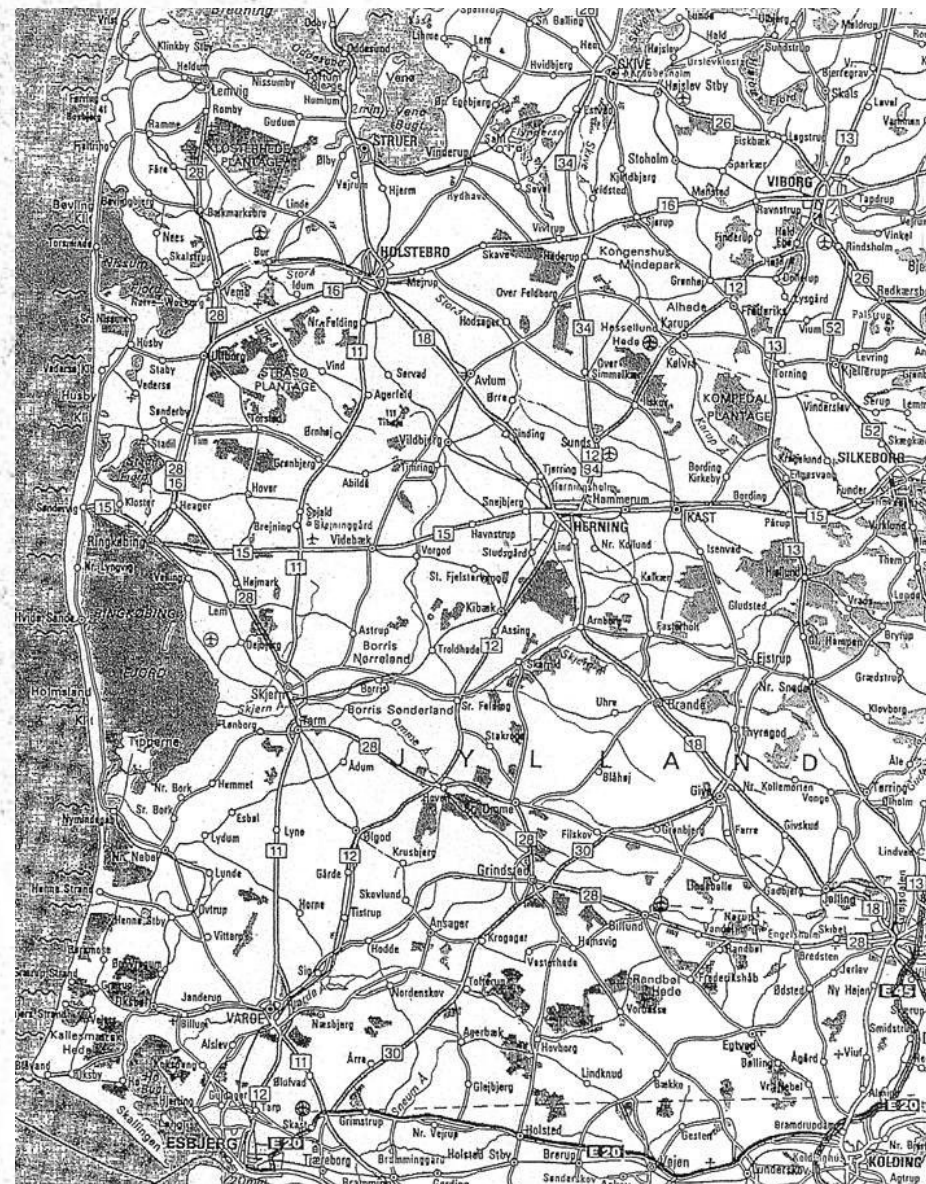
*De fik os 5 børn:
Johannes, Grethe, Esther, Gunnar og Tove*

Udgiver:
Tove Henriksen
Ryparken 7 1. tv.
8660 Skanderborg

Tlf: 98 88 33 78
tove.henriksen@mail.dk

Hefte er fortrinsvis tiltænkt familien, men interesserede er velkomne til at henvende sig til mig.
Der er ikke foretaget rettelser i tekst og billeder.

Genoptrykt i 30 eksemplarer 2009.

*Holmslands Klit - tungen ud for Ringkøbing Fjord,
fra Nyminddegab til Husby Klit.*

Indholdsfortegnelse

Forord	4
Indledning.....	5
Om Holmslands Klit.....	6
Første del	7
Fars forældre - Lene og Jeppe:	8
Brylluppet	8
Børn i ægteskabet	8
Jeppe bliver gårdejer - og havbådsejer	9
Uddrag af aftægtskontrakten	10
Forliset	12
Lenes situation	12
Mindesmærket.....	12
Gården afhændes	13
Lene flytter hjem til "Krogensgaard"	14
Perioden 1870 - 1900.....	14
Lenes 2. ægteskab	15
Børn i ægteskabet	15
Fars barndom og ungdom på Klitten.....	16
Fars og mors bryllup.....	17
Perioden 1900 - 1930.....	17

Anden del	19
Fars bedsteforældre - Lenes forældre.....	20
Børn i ægteskabet	20
Lodberg - slægten.....	20
Tarben - slægten.....	20
Lenes fødegård	21
Kort redegørelse for Lenes søskende	22
Fars bedsteforældre - Jeppe forældre.....	23
Kirsten Marie Jeppe datters slægt	23
Hans Aae Kristensens slægt.....	23
Fiskeriet.....	24
Landbruget	25
Redningshuset og redningsbåden	25
Familielivet.....	25
Kort redegørelse for Jeppe søskende.....	26
Perioden 1830 - 1870	28
Afslutning	29
Kildefortegnelse	30

Bilag	31
1. Forliset og Forhøret	32
2. Ligtalen	34
3. Kongerækken.....	36
4. Tidens møntfod, mål og vægt	36
5. Slægten Tarbensen	37
6. Slægten Hans Aae Kristensen	39

*"Houvighus" - set fra vest efter en kraftig oversvømmelse omkring 1930.
Sommerhuset er det ældste i Houvig*

Forord

Begge mine forældre stammer fra Klitten, nærmere betegnet Houvig, og specielt op gennem barneårene (1922 - ca. 1950) er mine søskende, vore forældre og jeg kommet meget på Klitten i ferierne.

Vi boede altid hos mormor og morfar (vi kaldte dem nu bedstemor og bedstefar), Hansine og Thue Sørensen Thuesen.

Om disse ferier udkom heftet "Ferieminder" i 2003. I dette hefte fortælles om mor og mors slægt og er derfor ikke omtalt i dette hefte.

Leg og sjov foregik mest på gårdene hos fars bror, Peder (fars barndomshjem), og hos fars fætter, Anders Tarbensen (mors barndomshjem).

Disse to gårde var inden for rækkevidde, idet Peders gård lå ca. 1 km nord for bedstefars aftægtshus og Anders's gård lå skråt overfor. Bedstefar havde solgt sin gård til Anders, da han valgte at gå på aftægt.

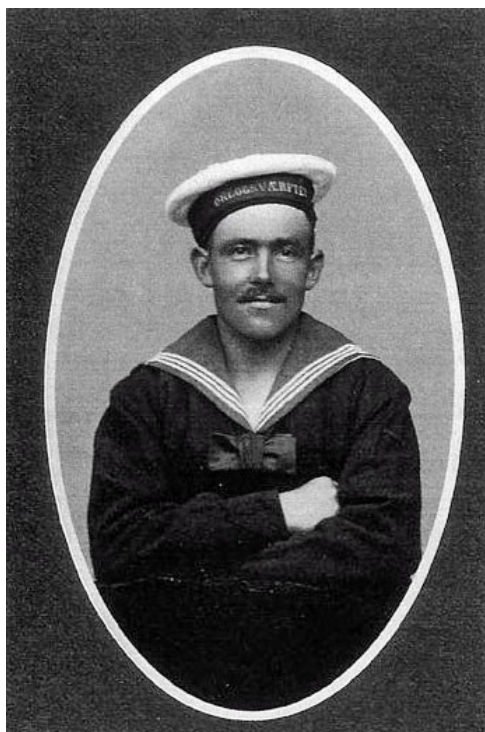
De fleste unge fra Klitten - også unge fra Tarbensen-slægten flyttede til Esbjerg for at fiske fra en havneby. Det gode familiesammenhold fortsatte der, og i ferierne mødte vi så de af fars søskende, der boede på Klitten.

Det var en stor familie - og når vi kørte til Klitten over Nymindegab, lige efter 2. verdenskrig, kunne mor og far pege på næsten alle gårdene og fortælle, at her boede en fætter eller en kusine til far. Meget interessant - og det har helt sikkert været medvirkende til, at jeg fik lyst til at skrive om min far og hans liv på Klitten.

Selv fortalte far meget lidt om sit liv i Houvig. En vestjyde af min fars slags har ikke brug for at fortælle så meget og slet ikke om sig selv.

Far boede hele sin barndom og ungdom på Klitten, men flyttede i 1921 som nygift sammen med mor, Bodil Marie, til Esbjerg for at fiske sammen med storebroderen, Hans Aa.

I heftet har jeg bestræbt mig på at få alle data så korrekte som muligt. De fleste data bygger på slægtstavler og tekster udarbejdet fra kildeangivelserne, men jeg har også besøgt Landsarkivet i Viborg, kikket i kirkebøger og retsprotokoller. Alligevel vil jeg gerne understrege, at jeg er amatør, og at der kan være fejl og misforståelser.

Far som mariner (1916)

Kort over Houvig, ca. 1872

Holmsland var endnu en ø, som man kom over til via vadestedet (de kraftigt stiplede linier over til Lodbjerg). Landevejen fra Søndervig og nordpå er markeret med stiplede linier øst for klitrækkene. Det var en vej, som i min barndom (omkring 1940) blev vedligeholdt med rål d.v.s. sten hentet fra stranden, og det var stort set runde sten, rullesten. Bedste egnede til hestevogne, hvad man jo også brugte.

Alternativet i 1872 var at gå.

Nordligst i Krogen ligger "Krogensgaard". Lidt syd for vadestedet ligger fars barndomshjem. Det var her far voksede op sammen med Lene og hendes ny familie. Lige syd for gården kun få meter fra hinanden ligger strandfogedens gård, som er større. Her havde man pligt til at modtage mandskab fra strandede skibe og ret til at sælge strandingsgods på auktion. Længere mod syd lå mors fødehjem. Gården ligger øst forvejen, tæt ved en klitrække, som slutter her med "Langbjerghale". Klitrækkens højeste klit kaldes "Fløjbjerg". Herfra er der en smuk udsigt helt over til Nysogn Kirke, som ligger sydøst for Lodbjerg. Grænsen til Søndervig fremgår ikke af kortet, men fars fødehjem lå lidt syd for "Langbjerghale", lige på grænsen til Søndervig.

"Krogensgaard"

Slægten Tarbensen i Houvig
Lenes fødegård

Houvig skole

Fars barndomshjem

(bærer skiltet
"Glendalough")

Mors fødegård

Slægten Sørensen
Thuesen i Houvig

Fars fødegård

Slægten Hans Aae Kristensen
Jeppes fødehjem og
sønnerne Hans og fars
fødehjem

Indledning

Allerførst en kort redegørelse for Holmslands Klit, beliggenhed og ejerforhold.

Derefter handler *Første del* om fars forældre, Lene og Jeppe, og deres korte liv sammen og om Lenes nye ægteskab. Altså om fars barndoms- og ungdomstid på Klitten.

For at sætte denne tidsperiode i perspektiv har jeg valgt at omtale begivenheder af mangeartet karakter i perioden 1870 - 1900 som er Lenes og Jappes tid. Tilsvarende gives eksempler for perioden 1900 - 1921, som er fars barndoms- og ungdomstid.

I *Anden del* redegøres for de fire slægter, som far stammer fra. Rigtig mange slægtsforskere har interesseret sig for disse fire slægter. Derfor har det været muligt at fortælle om Jappes og Lenes slægtsforhold både på fædrene og mødrene side samt at fortælle om deres søskende. Til sammenligning omtales begivenheder fra perioden 1830 - 1870, som er den generations samtid.

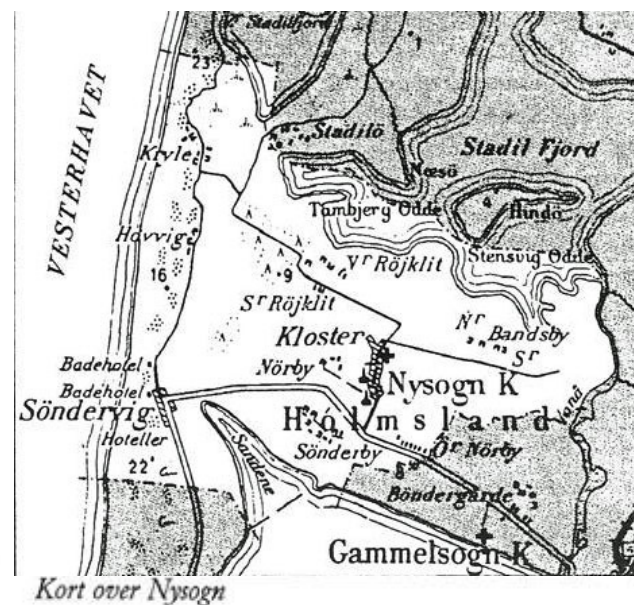
Bagest i heftet er, foruden en kildefortegnelse, anført kongerækken og, en oversigt over tidens mål, vægt og møntenheder.

Om Holmslands Klit

Holmslands Klit er strækningen mellem Nymindesgab i syd og Husby Klit i nord, en ca. 40 km lang tange mellem Ringkøbing Fjord og Vesterhavet. Det bredeste sted måler et par kilometer ved Klegod. Længs Vesterhavet ligger flere klitrækker, og helt tilbage fra 1400 - 1600 tallet er der beretninger om sandflugt.

I 1631, under Christian IV, fik bønder og almue på Holmsland kongelig bevilling til at bruge og beholde klitterne til *"deres rette forte, fjæld og fægang, som det har været fra Arilds tid"*. Det er altså Kronen/Kong Frederik III, der ejer Klitten. Landet er fattigt efter Chr. IV's mange krige og mange len er pantsatte. I 1667 skøder Kronen (dvs. sælger kongen) Sønderklitten - Holmslands Klit - til salig Otto Krag's enke. Hun er ejer af herregården "Voldbjerggaard" i He sogn (Bøvling len). Ca. 100 år senere, den 6. maj 1771 overdrages Holmslands Klit til herregården "Søgaard". Dermed kommer alle fæstere nu under herregården "Søgaard".

Endnu en gang skifter Holmslands Klit ejere. Ved enkefru Susanne Amnidsbøls død i 1830 og som følge af landbrugskrisen i 1820'erne kommer hele Holmslands Klit, med sine 65 tdr. hartkorn, igen i handel. Denne gang på auktion. Auktionen afvikles den 22. november, 6. december og 21. december i 1830. To fæstere af gårde på Klitten - Peder Christensen Lodberg og Tarben/Torben Pedersen - opnår at købe Klitten for 500 Daler + 10.000 daler kurant. Denne handel er der skrevet meget om - det fortælles bl.a., at uret på auktionsdagen for Klitten, blev sat et kvarter frem. Om det er rigtigt ved jeg ikke, men to handelsmænd, som ønskede at købe Klitten, nåede ikke frem. De tilbød efter auktionen de to købere en god pris, men de ville ikke sælge. Ved købet sikrede de således, at "Søgaard"s fæstere blev selvejere.

FØRSTE DEL

FARS FORÆLDRE — LENE OG JEPPE

Fars forældre – Lene og Jeppe

Begge fars forældre er fra Klitten og boede i Houvig. Jeppe's fødegård bliver ofte nævnt som beliggende i Søndervig, men gården ligger lige på grænsen til Houvig, så derfor står der også af og til Houvig i papirerne. Ejendommen har matr. nr. 238, Søndervig/Houvig, og her blev fars far, Jeppe, født. Lene er født på "Krogensgaard", matr. nr. 222, i den nordlige del af Houvig.

Brudefoto 1891

Lene Marie Tarbensen	Jeppe Hansen Kristensen Aae
Født: 11.12.1870	Født: 31.12.1869
Gift: 08.11.1891	i Nysogn Kirke
Død: 29.05.1946	Død: 18.05.1894

Familierne Kristensen og Tarbensen var gårdmænd, som det hed dengang. De ernærede sig som alle øvrige klitboere fortrinsvis af kystfiskeri fra åbne havbåde. Begge familier havde et bådelav med eseboder ude i klitterne, og begge familier var ejere af deres store havbåde. Eseboderne blev brugt i forbindelse med fiskesæsonen på havet - mere herom under slægten Kristensen Aae.

Gammelt foto af Nysogn Kirke (ca. 1930)

Brylluppet

Ved giftermålet er Lene 21 år, og Jeppe er 22 år. Dengang giftede man sig ofte i den alder. Brudekjolen var sort – det var tidens skik.

Brylluppet fandt sted i Nysogn Kirke, men derudover ved jeg intet om brylluppet,

Nysogn Kirke – interior

Børn i ægteskabet

1. Hans Aae Christensen, født 12.08.1892
 2. Christen Tarbensen Christensen, født 14.02.1894
- Efternavnet Christensen bliver i kirkebogen skrevet med Ch, så familien hedder nu Christensen.

Jeppe bliver gårdejer - og havbådsejer

I 1893 overlader faderen, Hans Aae Kristensen, både gården, havbåden "Kirsten Marie" med fiskegrej og 2/3 af en anden havbåd til sønnen Jeppe. Sammen med en yngre broder overtager han fiskeriet efter faderen, der går på aftægt. Faderen er 62 år og moderen Kirsten Marie er 60 år.

*Fars fødegård (ca. 1940)
Bygget af Hans Aae Kristensen
Personer, fra venstre:
Iver med forældrene, Ane og Niels Peder Dam*

Det er lykkedes mig at få fat i kopier fra tingbogen vedrørende skødet til Jeppe, aftægtsaftalen mellem Jeppe og hans forældre i 1893 og skødet, hvor Lene overdrager gården til Niels Peder Nielsen, Houvig. Her først om skødet mellem Jeppe og forældrene.

Skødet omfatter flere matrikelnumre udover nr. 238. Gården på fotoet ligger på matr. nr. 238 Houvig. Her er også matr.nr. 248 beliggende. De resterende 7 matrikler ligger i Nørby. I alt overtager Jeppe i hartkorn: $8 \frac{3}{4}$ album. Det er 503 m².

*En typisk havbåd fra ca. 1860
- trukket på land ved Søndervig
Et eksemplar findes på
Esbjerg Fiskeri- og søfartsmuseum*

Noget af jorden er til tørvegravning, dvs. til brændsel. I skødet underskriver faderen sig som Hans Christensen og ikke som i de fleste omtaler: Hans Kristensen Aae. Salgsprisen fremgår ikke af skødet, men ejendomsværdien er anslået til kr. 3.000. I skødet indgår som ovennævnt også havbåden med fiskegrej samt 2/3 af en anden havbåd. Derudover indeholder aftalen en aftægtskontrakt på 1.200 kr.

(Skødet har jeg liggende i en håndskreven kopi fra skifteretten, hvis nogen er interesseret.)

Uddrag fra aftægtskontrakten

Kontrakten er udfærdiget med 13 poster, som hver især handler om aftægtsydelse.

1. post handler om samværet i hverdagen. Aftalen går ud på, at *"Sålænge vi dermed finder os tilfredse, søger vi dug og disk med aftægtsyderen og hans familie.... kosten lige så godt som han selv nyder samme"* Der må ikke låses af for mad og drikke, og ingen slags arbejde må påtvinges aftægtsfolkene, som må *"gøre og lade hvad vi finder for godt efter eget ønske."* Aftalen omfatter også aftægtsfolkenes beklædning (klæder og fodtøj) og vask samt i sygdoms- og alderdomstilfælde fornøden pleje og opvartning.

2. post er en forpligtelse til straks at lade opføre en beboelseslejlighed – målene er angivet som 6 favne i længden og samme højde og bredde som stuehuset. *"Alt til fri afbenyttelse for aftægtsfolkene, som medtager stueuret og af det øvrige indbo, hvad vi ellers finder fornødent til lejlighedens udstyrelse"*. Vedligeholdelse udvendig og indvendig påhviler aftægtsyderen. Desuden skal der opstilles en ny kokekachelovn, som skal holdes behørig og forsvarlig opvarmet for aftægtsfolkene. *"Det indbo vi således medtager, senge- og gangklæder iberegnet, tilhører efter vor død aftægtsyderen"*.

3. post gælder retten til, at aftægtsfolkenes børn, Ane, Mette, Maren, Margrethe og Ane Marie Hansen Christensen, så længe de er ugifte, til at have tilhold, når som helst de ønsker det, såvel før som efter vor død. Efter aftægtsfolkenes død påhviler det stedets ejer at vedligeholde udvendig, ikke indvendig.

4. post. *"De ovennævnte børn skal, indtil deres 24 års fylde, om de ere ugifte, i sygdomstilfælde have hjem, kost og pleje hos stedets ejer uden vederlag, mens de selv betaler læge og medicin"*.

5. post er en aftale om, hvad der sker, hvis aftægtsfolkene ikke længere ønsker at dele dug og disk med ejeren. Der skal da afleveres følgende i lejligheden – efter ½ års varsel og i gode, rene, friske og uforfalskede varer med rigtig tal, mål og vægt at levere aftægtstagerne følgende:

Årlig:

2 ½ tønne rug, 25 kr. pr. skæppe
2 ½ tønne byg, 22 kr. pr. skæppe, forsvarlig korn at levere til 1. november og 1. maj
– hver gang med halvdelen.

Hver 11. november:

En (ulæselig) mængde kød af bagdelen,
en (ulæselig) mængde bedekød af for- og bagdelen
en (ulæselig) mængde sideflæsk, alt i fersk tilstand.
en (ulæselig) mængde 4 talføre* torsk
1 snes hvilling og
en (ulæselig) mængde mellemgrov salt dertil ærter, humle, gulerødder, uld, tvist, 1 tønne friske, røde kartofler samt fri adgang til at tage kartofler på stedets mark om sommeren til eget brug, indtil aftægtskartoflerne leveres.

Hver 1. maj:

3 snese friske, nylagte hønseæg, 2 pund uld, 2 talføre torsk, 3 snese hvilling.

Hver søndag:

1 ½ pund frisk godt, saltet smør.

Hver middag:

1 potte nymalket komælk og hver dag en pot skummet mælk.

Den 1. dag hver månede:

1 potte dansk kornbrændevin.

Årlig:

6 pund kaffe, 4 pund cikorie, 6 pund candis, 8 pund puddersukker, 4 pund sirup, 1 pund the, 1 lispund flormel, 12 pletter petroleum – leveres med halvdelen 1. maj og 1. november. I kontante penge 5 kr. årligt, leveres ligeledes med halvdelen hver gang.

Årlig i rette bjergningstid inden udgangen af august leveres:

(ulæselig mængde) udensogns klyner, tillige 1 trave godt vejret (tørret) lyng, hvilket ildebrændsel skal leveres indlagt på et for os bekvemt sted.

6. post. Aftægtsyderen skal på forlangende i egne sække besørge vort korn til mølle og malet, hjemført, samt lagt i deig, bagt i brød og brygget i øl over hans eget ildsted – tillige skal han yde os fri vask.

7 post. Om aftægtsfolkenes ret til at få et får og beholde uld og yngel. Fåret og yngel skal fodres og passes af aftægtsyderen, uden vederlag, indtil følgende slagtetid. Dør det, skal der udtages et nyt får.

8. post. Om fri adgang til kálhaven og hente afgrøder til eget brug

9. post. Aftægtsyderen skal, således som han for Gud og mennesker kan forsvare det, give fornøden pleje og opvartning ved sygdom, alderdomstilfælde samt svaghedstilfælde. Aftægtsfolkene forbeholder sig ret til selv at fæste en pige, som skal være på kost hos aftægtsyderen, men lønnet af aftægtsfolkene. Han skal også besørge læge hentet og betale ham samt halvdelen af medicinen. Fremdeles skal aftægtsyderen, om det ønskes, hente præsten 2 gange årlig og befordre ham tilbage. Endvidere skal han for aftægtstagerne køre til kirke 4 gange årligt og til slægt 2 gange årligt.

10. post. Når den ene af aftægtstagerne ved døden afgår, bortfalder det halve af de i 5. post nævnte ydelser med undtagelse af brændevin, ildebrændsel og lysning, der vedbliver med det hele til den længstlevende dør. Dør jeg før min hustru, afgår også halvdelen af brændevinen.

11. post. Handler om, at aftægtsfolkene selv beholder, hvad de eventuelt leverer til fremmede f. eks. ved håndgerning. Ved salg eller død, udbetaler stedets ejer til aftægtsfolkene årlig 10 kroner rigsmønt foruden de i 5. post nævnte kontanter.

12. post. Når aftægtstagerne ved døden afgår, betaler stedets ejer dem anstændig begravet efter egnens skik og brug.

13. post. Aftalen bekræftes"lover og indgår jeg undertegnede *Jeppe Hansen Christensen* herved nøjagtig at efterkomme, og til sikkerhed for aftægtens rigtige ydelse" Aftægtens samlede værdi for 5 år ansat til 1.200 kr. rigsmønt.

Underskrifter:

Jeppe Hansen Christensen ,
aftægtsyder

Hans Christensen
aftægtsnyder

Til vitterlighed:

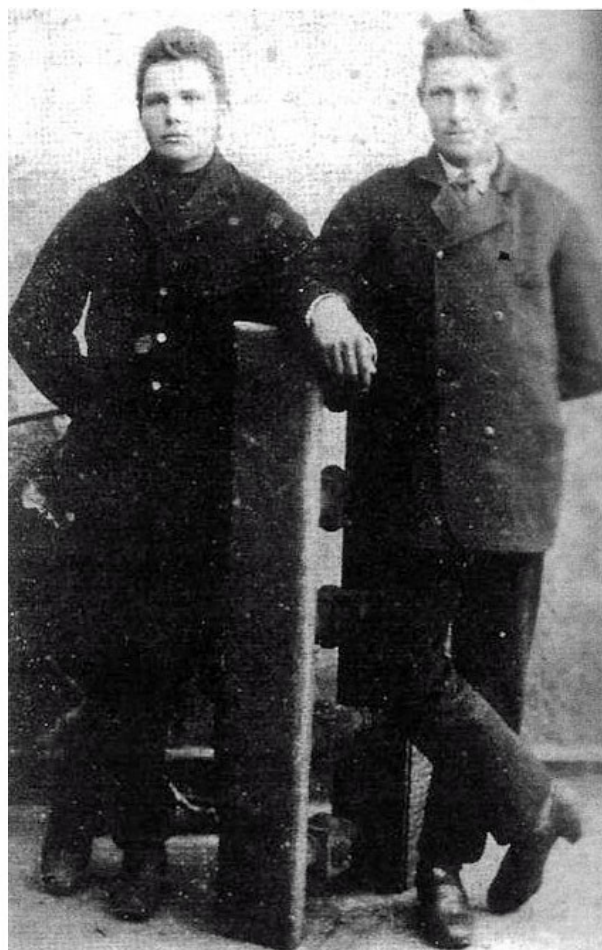
Jens Hansen Christensen
Christen Hansen Christensen
(Hans Aae's sønner)

Kurator for aftægtsyder:

Christen Tarbensen
(Lenes far)

Dato: 23. november 1892

*) fisk, der lægges til side for hver optalt snes og gives som tilgift (ordbog over det Danske Sprog, bind 23, spalte 710 foroven)

Brødrene Jeppe (tv) og Jens (th)

Forliset

Mandskabet er sejlet ud på fiskeri om morgenen den 18. maj 1894 og har god fangst. Det begynder at blæse op, men endnu er der ikke nogen fare på færde – man er vant til dårligt vejr. Ved middagstid bestemmer man sig for at tage det sidste træk og søge mod land. Det er i mellemtiden blæst mere op og havet har "rejst" sig – bølgerne vokser. Hen på eftermiddagen er det nu stærk storm, og båden skal gennem brændingen. Hans Aae Kristensen står oppe i klitterne og følger situationen og mener, at båden ofte har landet i det vejr, der var værre. Da sker katastrofen. Båden kæntrer og knuses i brændingen. De fem af de syv fiskere ombord omkommer, og blandt dem er Jeppe og broderen Jens. To af mandskabet overlever. Mere om forliset og søforhøret bagest i heftet (bilag nr. 1), hvor der også findes en afskrift af præstens tale ved begravelsen i Ny Sogns Kirke. (bilag nr. 2)

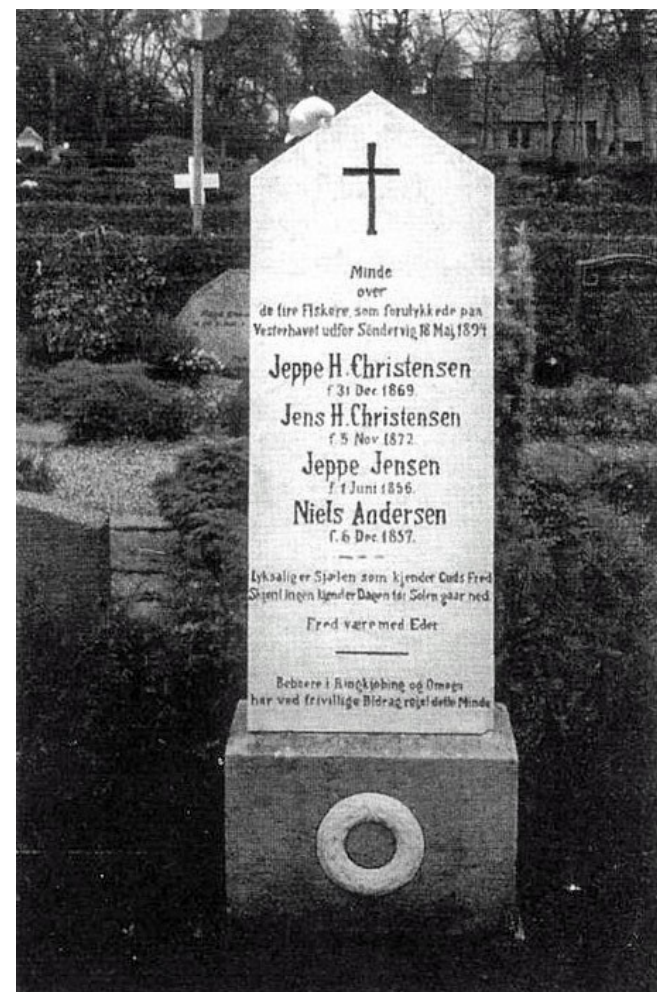
Skiftet efter Jeppe Hansen Christensen af Søndervig. Sag nr. 52 1894/95 (Afskrift)

År 1894 den 20. juni blev fremlagt henvendelse fra enken Lene Marie Tarbensen om, at afdøde ikke efterlader andre livsarvinger end fællesbørnene: 1. Hans Aae Christensen 1 år gl. og 2. Christen Tarbensen Christensen 3 mdr. gl. Hun andrager derfor om, at det må tillades hende i sin enkestand at forblive hensiddende i uskiftet bo med de umyndige fællesbørn. Da henvendelsen er forsynet med befalet attest for, at enken er en forlig og forstandig kvinde, gav Skifteretten den begjærede tilladelse."

Lenes situation

Jorden til gården er, som al jorden på Klitten, endnu ikke særlig frodig – sandstormene har gjort jorden temmelig ufrugtbar. Det er altså fiskeriet som erhverv, der fortrinsvis skal sikre udkommet. Derfor er det en hård skæbne, der rammer ikke alene Lene og børnene, men også aftægtsfolkene Kirsten Marie og Hans Aae, da båden forliser.

Lene var 24 år og alene med to små børn. Dengang var der ingen social sikkerhed, og fremtiden så sort ud. Hun må afstå gården, som overdrages til Jappes søster og hendes mand – Ane Hansen Christensen og Niels Peder Nielsen. Senere skifter de efternavnet fra Nielsen til Dam – herom senere.

Mindesmærket

På kirkegården ved Nysogn Kirke rejses et mindesmærke for de omkomne fiskere. Stensøjlen er blevet flyttet fra sin oprindelige plads, men den er genopstillet blandt gravene på kirkegården.

Gården afhændes

Følgende er afskrift af dokumentet, hvorved Lene afhænder gården.

Den 30. januar 1895

"Underskrevne Lene Marie Tarpensen (navnet er virkelig skrevet med p.), der hensidder i uskiftet bo efter min afdøde mand Jeppe Hansen Christensen, tilstår herved at have solgt og afhændet, ligesom jeg herved på egne og arvingers vegne skøder og overdrager til fisker Niels Peder Nielsen af Houvig den mig ifølge adkomst, der thinglæses samtid hermed, tilhørende ejendom i Ny Sogn med dens rette tilliggende, der er skyldsats således (her gentages de 9 matrikler, som fremgår af handelen, da Jeppe overtog stedet samt tilhørende bygninger, besætning og udbo, alle fiskerisager samt 2 trediedele af en havbåd). Og da nu køberen har berigtiget den akkorderede købesum 2.200 kr., skriver to tusinde og to hundrede kroner, hvoraf 1.500 kr. udgør værdien af det i handelen medfølgende løsøre, derved at han overtager til forrentning og indfrielse i overensstemmelse med en udstedt obligation indeholdende den ejendommen påhvilende pantegæld til rest 1.000 kr., at han ligeledes har overtaget den på ejendommen prioriterede og hvilende aftægt til Hans Aae Kristensen og hustru til en kapitalværdi af 1.200 kr., så erklærer jeg herved at have endelig bortsolgt og skødet for mig og arvinger til anmeldte fisker Niels Peder Nielsen den ommeldte ejendom, der fra nu af skal tilhøre køberen med alle de rettigheder og forpligtelser, jeg har ejet den under mit hjemmelsansvar efter loven".

Nogle retsanmærkninger frafaldes. Det drejer sig om en tørvekastningsret for Bertel Sand og hustru og på matr. nr. 238 aftægt til Ane Jensdatter og Jens Hansen samt do til Bodil Ane Kirstine Hansdatter tilligemed tilhold og præstationer til 3 børn ifølge kontrakter, læst henholdsvis den 4. august 1830 og den 22. september 1858. Den faste værdi kan anslås til

3.000 kr. Således udsteder jeg dette skøde med min underskrift vidnefast.

Houvig den 23. januar 1895

Underskrift Lene Marie Tarpensen

Til vitterlighed:

Christen Mouridsen Aae
og Christen Fjord Sørensen.

Læst den 30. januar 1895 Gebyr kr. 21,54.

Underskrift H. C. Cramer

sen til Dam Det blev kongeligt bevilget. Vi kendte dem som Ane og Peder Dam.

Fars fødegård
set fra sydvest

Køberen er som før nævnt Hans Kristensen Aae's svingersøn. Han er gift med Jeppes søster Ane Hansen Christensen. Han er fisker og stammer fra Vang. Allerede i 1894 byggede han et nyt havskib, som døbes "Brødrenes minde" efter de to forliste svogre. I 1923 søgte familien om navneforandring fra Niel-

Lene flytter hjem på "Krogensgård"

Efter at have afhændet gården flytter Lene sammen med de to børn hjem til forældrene på "Krogensgård".

Det var ikke let at være ung enke med to små børn og uden forsørger, så da Lenes fætter Anders Nielsen Andersen efter et par år (igen) spørger, om hun vil have ham, bliver svaret ja. Den ældste af sønnerne, Hans, bliver hos hendes forældre (og senere hos onklen, Chr. Fjord = Kræ Fywer, da han overtager gården), Hans bor altså på "Krogensgård", indtil han gifter sig og flytter til Esbjerg. Den yngste søn - min far - flyttede med Lene til stedfaderens gård i Houvig. Gården ligger omtrent midt i Houvig og bærer navneskiltet fra et skib "Glendalough" på østgavlen. Det betyder, at brødrene ofte kan ses og være sammen. Fra denne gård er der kun ca. 1 km hen til "Krogensgaard". Det blev således fars barndomshjem, indtil han, som 27-årig, lige som Hans flytter til Esbjerg.

*Se i øvrigt kortet på side 5,
hvor de ovennævnte steder er vist.*

Perioden 1870 - 1900

*Kort om Fars forældres
(Lenes og Jeppes) barndoms- og ungdomstid:*

Tabet af Nordslesvig i 1864 betyder, at Danmark mister mange borgere og meget land. F. eks. er Hamborg nu tysk, og Danmark har behov for en udskibningshavn på vestkysten.

Der har på et tidspunkt været et forslag om at bygge en kanal mellem Ringkøbing og Hamborg, så fragten med skib kunne foregå indenlands, men det blev ikke til noget.

I Sverige havde man i 1830'erne bygget kanaler således, at der var forbindelse gennem Gøtaelven, de store søer og ud til Østersøen, så måske havde man ideen herfra.

Men nu var behovet for en havn stor og den blev anlagt ved Esbjerg i 1868. Det fik stor betydning for mange fra Klitten, som enten tog ud at sejle med fragtbådene eller blev fiskere. Der var også mange, der tog til Amerika eller Australien for at sikre sig en levevej der.

I denne tid blev der etableret mange landindvindingsprojekter. "*Hvad udad tabes, må indad vindes*" var et slogan som E.M. Dalgas slog fast. Heden skulle opdyrkes, og store engarealer og søer skulle tørlægges for at skaffe landbrugsjord.

Sandene - "Æ Såend" - som man sagde, ved Søndervig blev tørlagt og et stort projekt ved Stadil Fjord blev iværksat omkring denne tid. Først med dæmningen i Søndervig blev det muligt at køre på landevejen til Ringkøbing. Tidligere skulle man færges over. Ved oversvømmelse måtte man til tider køre hele vejen omkring Stadil for at komme til byen.

Den pietistiske, religiøse bølge nåede i denne tid til Klitten, hvor rigtig mange blev overbeviste om Jesu Kristi Nåde og al hans kærlighed. Indre Mission bed sig fast i befolkningen, men nu var religion ikke helt fremmed for folk, der både på den tid og mange år fremover i skolen skulle kunne "Den lille Katekismus" og "Den store Katekismus" - udenad. Noget var dog også udgået, idet kirke- og dåbstvang var ophørt. Også ordningen fra 1700-tallet om, at fiskeri om søndagen var forbudt, var ophørt. Nogle fiskere på Klitten, som dengang var taget på fiskeri efter kirkegangen en Langfredag kom for retten. Her fandt man deres handling særlig grov, fordi de og deres folk først var gået i kirke for siden at gå på fiskeri. Selv undskyldte de sig med, at sognefogeden var den første, der tog ud på fiskeri den dag. Der faldt ingen bøder i sagen, men det var altså lige ved.

I 1872 dør Grundtvig knap 89 år gammel. Han var som bekendt med i rigsforsamlingen, der udformede grundloven, og idémændene bag folkeoplysningen og højskoletanken i Danmark, og dermed også andelstanken. I 1882 blev Danmarks (verdens) første andelsmejeri bygget i Hjedding ved Varde. I tiden opstod de mange andelsselskaber, hvor bønderne gik sammen om at forarbejde deres produkter, dels til hjemmemarkedet, men også til eksport. Kornproduktionen kom under pres fra især USA og Rusland - der måtte nye/andre produkter til.

Ved en møntreform i 1873 går danskerne fra rigsdaler og skilling til de nugældende kroner og ører.

I 1875 dør H.C. Andersen, 70 år gammel. Han er allerede før sin død kendt vidt omkring. I 1859 rejste han bl.a. mellem Randers og Viborg og skrev under rejsen sangen: "Jylland mellem tvende have".

Dampskibet "Hjejlen" - Danmarks ældste dampskib - søsættes i sommeren 1861. Fra 1872 er der dampfærgeforbindelse over Lillebælt, og i 1878 får Ålborg jernbanebro over Limfjorden til Nørre Sundby. Damplokomotivet kører, og der bygges jernbaner overalt i landet. De første biler ses - også på Klitten - hvor de skaber skræk og rædsel, som de kommer hostende - uden hesteforspand!

I 1876 opfindes telefonen, men det tager lang tid før Klittens folk kan ringe til hinanden. Det tager også lang tid, før Klittens folk får elektrisk lys, selvom kultrådslødelampen bliver opfundet og præsenteret i 1879. København får sit første el-værk i 1892.

I Amerika kæmpes der stadigvæk om territorier mellem den hvide mand og indianerne, men i 1886 må apachehøvdingen overgive sig - det blev den sidste indianeropstand.

Alt i alt en udviklingstid, men på Klitten passer man sin næringsvej og undrer sig over alt det nye - mange ting bliver dog lettere, f. eks. at rejse til København, hvad man dog kun gør med nødvendigt ærinde.

Lenes 2. ægteskab

Anders Nielsen Andersen havde overtaget gården efter sine forældre. Om begge hans forældre levede ved giftermålet har jeg ikke undersøgt, men hans mor var i mange år en del af familien.

Lene Marie Tarbensen	Anders Nielsen Andersen
----------------------	-------------------------

Født: 11.12.1870	Født: 18.06.1867
Gift: 19.11.1897	i Nysogn Kirke
Død: 29.05.1946	Død: 22.08.1911

Børn i ægteskabet

1. Gertrud Andersen	Født: 05.08.1898
Gift med Jens Bro
2. Niels <u>Peder</u> Andersen	Født: 07.08.1900
Gift med Cecilie
3. Tarben Andersen	Født: 27.06.1902
Død: 1902

4. Ane Kathrine Andersen	Født: 08.11.1903
Død: 1904
5. Torben Andersen	Født: 04.03.1906
Død: 1906
6. Ane Kathrine Andersen	Født: 14.05.1907
Gift med Søren Iversen
7. Dagmar Andersen	Født: 21.05.1910
Gift med Valdemar Bro

Anders Nielsen Andersen - fars stedfar - døde i 1911. Han blev 44 år. Allerede som 41-årig er Lene således enke igen. Far var i 1911 en ung mand på 17 år. Den ældste af børnene i dette 2. ægteskab, Gertrud, var 13 år og Peder var 11 år. De to yngste, Ane Kathrine (faster Titte) og Dagmar var henholdsvis 4 år og 1 år, så der var nok at se til for Lene og de store børn.

Fars barndomshjem (1933)

Personerne fra venstre:

*Farbror Peders kone, Cecilie, med Fjord på armen
og de 3 børn, Stinne, Helene og Anders.*

Bagved står Bedste Lene

Fars barndom og ungdom på Klitten

Om fars barndom ved jeg ikke så meget udover, at han gik i Houvig skole, og at han skulle hjælpe meget til derhjemme. F. eks. kunne han ikke følges med de andre skolebørn til eller fra skole. Han skulle gå gennem klitterne og se efter fårene, men i skolen mødte han blandt de andre børn også broderen Hans – og min mor. Mor har fortalt, at han var en livlig dreng, der i frikvartererne hoppede rundt på bordene sammen med Hans og nogle af de andre drenge og holdt sjov.

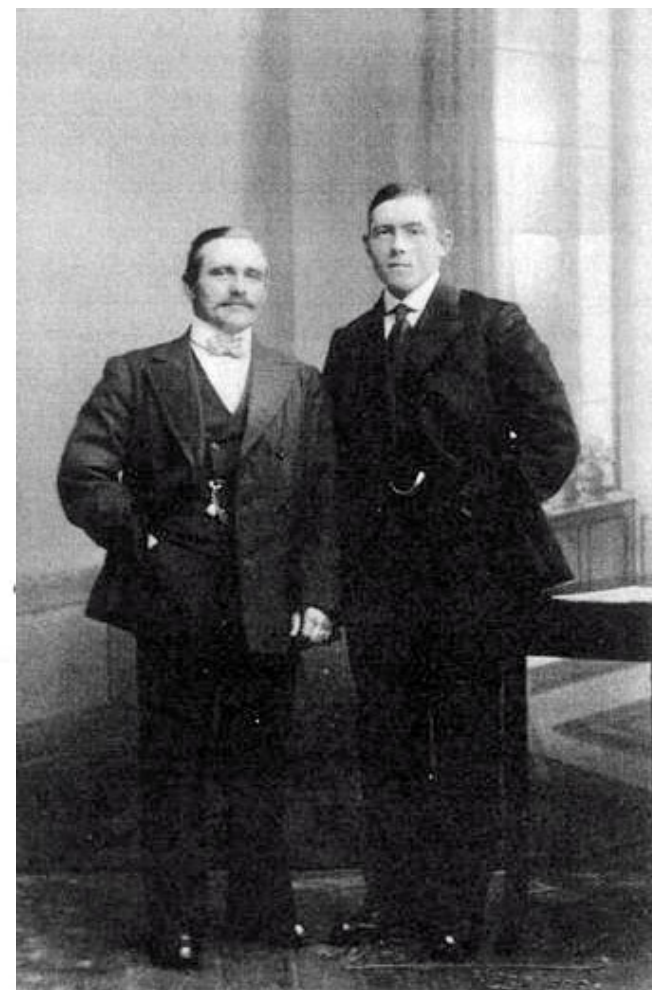
Som på de fleste andre gårde på Klitten stammede indtjeningen hovedsagelig fra fiskeri, og meget tidligt måtte han ud at fiske. Som 9-årig kom han på sin første tur i stedet for en voksen fisker på en af de store havbåde. Han havde sine egne, dog færre, kroge at tage vare på.

Far som marinesoldat på Holmen, København

Som alle andre unge mænd blev far indkaldt til session. I første omgang blev han hjemsendt – han fik næseblod under sessionen og blev erklæret for for lille og for klein. Men ved slutningen af 1. verdenskrig blev han mod forventning indkaldt og blev mariner på Holmen. På huen står: "Orlogsværftet". Han var en tid ude med en minestryger, indtil han – som så mange andre – blev ramt af "Den spanske syge" – en frygtet sygdom, som medførte mange dødsfald. Efter en kort indlæggelse blev han hjemsendt og overvandt efterhånden sygdommen.

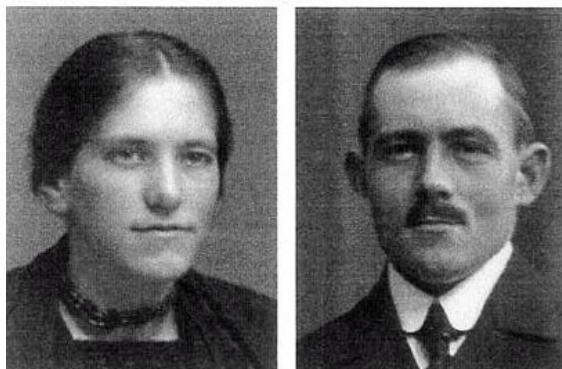
Da fregatten "Jylland" blev slæbt til Ebeltoft i 1950'erne var vi, far, mor og nogle søskende, oppe at se den. Far kendte den godt fra soldatertiden og kunne fortælle, hvordan fregatten havde været indrettet. Bl.a. på hvilket dæk kanonerne stod, og på hvilket dæk mandskabets køjer var ophængt. Fregatten "Fyn" som var søsterskib til "Jylland" lå ved Holmen i København og blev helt op til 1943 brugt til indkvartering af marinere. (Det ved jeg, fordi vi alle var meget angstelige, da vores broder Johannes var mariner og indkvarteret på "Fyn" i 1943, da hæren og flåden blev overtaget af "Værnemagten" under Undtagelsestilstanden. Mandskabet blev holdt interneret her nogle uger, før alle blev hjemsendt. En lykkelig slutning på en meget spændt situation).

De to brødre i 1918: Hans tv. og far th.

Fars og mors bryllup

Hvor længe min mor og far var kærester, før de blev gift, ved jeg ikke, men mor har fortalt, at de ikke kunne gifte sig, før farbror Peder var gammel nok til at kunne overtage og drive gården sammen med moderen. Peder blev 21 år i 1921, og far kunne undværes derhjemme.

*Mor, Bodil Marie Christensen, født Thuesen, og
Far, Christen Tarbensen Christensen. Foto 1922*

Brylluppet stod den 23. marts 1921 i Nysogn Kirke. Mor var da 24 år og far var 27 år - et ret sent giftermål på den tid. Mor har fortalt, at hun gerne ville bære en hvid brudekjole. Men mors mor, som gav hende kjolen, ville ikke høre på det moderne pjat, så den blev sort. Desværre er der ikke et foto fra deres bryllup. Men Ane (altid kaldt faster Anna) og Hans Aa blev fotograferet ved deres bryllup. De blev gift i marts 1918. Jeg forestiller mig, at mors kjole har lignet faster Annas.

Efter brylluppet flyttede mor og far til Esbjerg. Hans og Ane var allerede bosat der - lige som rigtig mange andre, unge klitboer. Men det er en helt anden historie om bl.a. familien Christensen, Gormsgade 97 - far og mor og os 5 børn.

Hans tog sin skippereksamen i 1917, og han og far købte sammen kutteren "Stella" E 54 i 1924.

I 1927 tog far sin skippereksamen. De to brødre fiskede sammen til hen under krigen, hvor Hans fik sukkersyge og måtte opgive fiskeriet. Far fortsatte fiskeriet, nu som skipper, men først da Hans var veletableret som sejlmager, købte far hans part af kutteren.

*Faster Anna og Fars bror Hans
Brudfoto fra 1918*

Perioden 1900 - 1921

Denne periode er fars og hans generations barne- og ungdomstid - altså tiden på Klitten for min fars generations vedkommende.

Et kort historisk resume:

Efter mange år med højre-styre i Rigsdagen indføres i 1901 "Parlamentarismen" - en model fra England. Det princip, at Folketinget godkender regeringen og kan afsætte den ved flertal for et mistillidsvotum.

Biler vinder frem, og i 1903 finder den første indregistrering af biler i Danmark sted.

Der eksporteres landbrugsvarer til England i stor stil - også smør. For at hindre blanding med margarine, som er billigere, indføres i 1906 Lurmærket som kvalitetssymbol.

I 1907 indføres loven om meter-systemet.

Kvinderne i Norge får valgret i 1907 - i Danmark får de først valgret i 1915. For en gangs skyld er vi i Danmark foran USA, idet kvinderne der først får valgret i 1919.

Der indføres skat på øl, vin og spiritus i Danmark for første gang i 1912.

En god opfindelse kommer i 1913: lynlåsen, som bl.a. kan erstatte knapper i tøjet.

I 1912 dør kong Frederik VIII i Hamborg, og kong Chr. X overtager tronen.

I 1914 bliver ærkehertug Franz Ferdinand og hustru skudt. Han er arving til Det Østrig-ungarske Rige og sammen med andre forhold udløser det 1. Verdenskrig. Mange unge mænd fra det tidligere danske Nordslesvig bliver indkaldt og må på tysk side tage del i krigen. Danmark er neutral.

Krigen varer til 1918, hvor Tyskland overgiver sig, efter at ingen har vundet noget i en frygtelig skyttegravskrig.

Der holdes afstemning i Slesvig i 1920, om man vil være dansk eller tysk statsborger. Denne afstemning afgør, hvor den nye grænse skal gå, og det bliver fra Kruså til Tønder i Danmark. Det nordlige Slesvig bliver således igen dansk. Tidligere gik grænsen til Ejderen. Men folket bestemte. I hvert fald er et 56 års tysk styre slut for sønderjyderne.

I Rusland er revolutionen indledt i 1917 i Petrograd – senere Leningrad og nu Skt. Petersborg. Det medfører, at Sovjetunionen opstår og bliver kommunistisk. Men nu er unionen ophørt.

I Mellemøsten har England styret i Palæstina, og i 1917 udstedes "Balfour-deklarationen", som viser britisk velvilje overfor jødernes bestræbelser på at etablere en jødisk stat der – vore dages Israel.

I 1919 indføres 8 timers arbejdsdag – 6 dage om ugen. Kun søndag er fri. Alligevel er det en god ordning, der medfører mere fritid.

ANDEN DEL

FARS BEDSTEFORÆLDRE

Denne del handler om generationen før Jeppe og Lene, og vi er langt tilbage i tiden. Det er mennesker, der på forskellig vis har haft betydning for far, da han var barn og ung.

Fars bedsteforældre – Lenes forældre

Ane Cathrine Hansen (Lodberg)	Christen Tarbensen
Født: 07.10.1835	Født: 30.04.1832
Gift: 10.10.1858	i Nysogn Kirke
Død: 14.10.1918	Død: 23.03.1921

Børn i ægteskabet

1. Tarben Christensen Tarbensen
2. Hans Lodberg Tarbensen
3. Hans Lodberg Tarbensen
4. Ane Marie Tarbensen
5. Lene Christine Tarbensen
6. **Lene Marie Tarbensen**
7. Christen Fjord Tarbensen
8. Anders Christen Tarbensen
9. Ane Marie Tarbensen

Lenes mor – Ane Cathrine Hansen – er datter af Maren Jensdatter Bredmose og Hans Pedersen Lodberg. Af en eller anden grund må de to ikke få hinanden, så Ane Cathrine er født uden for ægteskab. Faderen vedkender sig faderskabet, og der tinglyses forsørgerpligt over for barnet til hun er fyldt 18 år. Senere gifter faderen sig med Lene Cathrine Simonsdatter. Hvordan det gik Lenes mor fremgår ikke af mine kilder.

Der var oftest mange børn i familierne på denne tid, og mange børn døde som spædbørn. Derfor er der flere navne, der går igen. Lenes søskende var fars morbrødre og mostre.

Begge forældre er ud af gamle slægter på Klitten – vi begynder med Lenes mors.

Lodberg-slægten

Der er redegjort for slægten Lodberg – meget grundigt – i „Slægtsbogen“ udarbejdet af Nordisk Slægtsforskning i 1982, og mine oplysninger om slægten er hentet derfra (se kildefortegnelsen).

Grene af slægten var: Dahl, Heide, Frich, Fjord, Banch, Viig, Bollerup, Enevoldsen, Thygesen, Miltersen, Pugflod, Tamberg, Brøllund, Vejlgård, Bredmose, Slot, Højberg og mange flere – og ja, såmænd også Aae og Tarbensen.

Tarben-slægten

Navnet, Torben, Tarben, Terben og Terpen er variationer og bruges i flæng. Det er et meget gammelt navn på Klitten og kan følges fra led til led gennem mere end 300 år. Navnet er olddansk fra de tider, hvor man fortrinsvis tog navn fra de modige og stridbare dyr, da dette skulle give navnets bærere kraft og mod. Oprindeligt var navnet Thorbjørn sammensat af guden Thor og dyret bjørn. Navnene ses ofte i Klegod (Klegaard), men da en gren af spinnesiden (kvindesiden): Maren Torbensdatter, født i 1751, flytter til Houvig, bliver tale- og skrivemåden som oftest Tarben.

Helt tilbage i 1609 støder man på navnet Torben i Klegod – Torben Espensen. Hans sted betegnes som ”det ringe boel”. Han dør i 1612 i Lyngvig. I 1620 hedder en fæster i Klegod, Jens Espensen, og en anden fæster hedder Torben Espensen – de er formentlig brødre og sønner af den første Torben Espensen fra Klegod.

De fæster ved denne tid (ca. 1640) hver ½ boel og får i 1653 sammen en eng i fæste. I 1682 har gården fortsat 2 fæstere, nu Peder Christensen og Laust Torbensen. De svarer landgilde til herregården ”Voldbjerggaard” i He Sogn.

I uddraget om Tarben-slægten omtales stedet således: Jorden ”strecer sig øster og vester” og består af ”middel biug (byg) jord af sand og ufrugtbart jord, som ”ofnerschylde” (overskylles) af fiorren (fjorden), såes 2 år med byg og hviler 5 år (iflg. skødebog M,1667, Rigsarkivet). I landgilde betales: 100 hvil-ling og ½ snes torsk.

I 1682 hedder fæsterne – som nævnt ovenfor – Peder Christensen og Laust Torbensen. Med Laust Torbensen begynder slægtsfortegnelsen (bilag nr. 5).

I 1771 overtages hele Holmslands Klit, som omtalt andetsteds, af herregården ”Søgaard”. Gården har 2 td og ½ album jord, men hovednæringsvejen er fiskeri, hvilket fremgår af, at landgilde betales i form af fisk. Jorden er fortsat temmelig ufrugtbar på grund af sandflugt, som efterhånden bekæmpes med plantning af hjelme og marehalm – også kaldet klittag.

Sønnen Peder Torbensen (født ca. 1745 og død i 1804 i Klegod) gifter sig med Else Margrethe Jensdatter (født ca. 1753 og død ca. 1828). Han overtager fødegården efter faderen. De får 8 børn. Den 3. ældste er Torben Pedersen.

Indtil begyndelsen af 1700-tallet kan der kun opstilles en teoretisk stamtavle over slægter fra Holmslands Klit, idet den første kirkebog begynder i 1732, under præsten Andreas Danielsen Rasch. Fra 1732 til 1816 er kun dåbs- og begravelsesdagen anført, og der er visse mangler i bøgerne. Men fra 1816 anføres også fødsels- og dødsdagen.

På Holmslands Klit bestod befolkningen i ældre tider mest af husmænd og fiskere. Tarben-slægten hører tidligt til gårdmandsstanden, men er alligevel fæstere under Sønder Holmgårds gods. Altså herregården "Søgaard" (iflg. Hartkornsspecifikationer 1789, Rigsarkivet).

Slægten driver i mange år fiskeri som hovednæringsvej, selvom gården i Klegod har et stort jordtilliggende. Sandflugten er endnu ikke bekæmpet.

Det er Torben Pedersen, der som tidligere omtalt, sammen med Peder Christensen Lodberg på auktionen over herregården "Søgaards" jorder køber Holmslands Klit.

Torben er født på fæstegården i 1782 og opnår ved købet - sammen med de andre fæstebønder på Holmslands Klit - at blive selvejere. Det var Torbens søster Maren, der stiftede grenen af Tarben-slægten i Houvig.

Lenes Fødegård

Christen Tarbensens gård er Bedste Lenes fødegård. Da vi var på ferie og på besøg hos Kræ Fywer og Stine, før og under 2. verdenskrig, lå gården i Houvig lidt nord for stedsnavnet "Krogen", på østsiden af vejen. Gården havde matr. nr. 222 Houvig.

Den oprindelige gård lå i "Krogen" mellem klitterne sammen med otte fiskerhytter. Det var et lille fiskerleje. Slægten Tarbensen havde boder der og drev deres fiskeri derfra, indtil havet tog så meget af kysten, at gården måtte flyttes. I dag er stedet for længst forsvundet i havet.

Efter Christen Tarbensen overtog sønnen "Kræ Fywer" Tarbensen gården, og i 1942 overtog hans søn, Anders Nielsen Tarbensen, gården. Omkring 1946 slog lynet ned, og gården stod i brand. Slukningsarbejdet blev umuliggjort, fordi tyskerne under 2. verdenskrig havde udlagt miner nær gården, og de sprang i varmen fra branden. Ved genopbygningen af gården, besluttede Anders Nielsen og Esther (født Enevoldsen) at genopbygge gården, men igen vest for vejen. Og der ligger "Krogensgård" den dag i dag ved stedet "Kryle".

Der er opsat en lille sten til minde om Tarben-slægten i 1934.

Jeg har en dårligt fotokopi af stenen, en kopi fra Ringkøbing Amts Dagblad af 4. april 1974.

Under fotoet står der:

Ny mindesten. Denne mindesten for Tarben-slægten på Holmslands Klit blev afsløret for 40 år siden i Houvig. Men dels er den lille, truet af fygesand og ikke mere umiddelbart nem at finde. Så derfor er der planer om at sætte en ny og større sten op i sommer, formentlig sammen med den gamle, og på en mere synlig plads. Stenen er allerede valgt ud

Billedet er fra 1934, taget ved den lille højtidelighed, da stenen blev afsløret. Lærer Torben Klinting fra Klinting skole, nordøst for Nymindegab, står med hånden på stenen. Ved hans side gdr. Chr. Fjord Lodberg, sognefoged i Nr. Lyngvig, Chr. Fjord og hans kone, Karen Marie. Og længst til højre Signe Lodberg, gift med fhv. strandfoged Anders Lodberg, Hvide Sande, der er blandt initiativtagerne til den nye sten.

Kort redegørelse for Lenes søskende

Lenes søskende er fars morbrødre og mostre. Også om Lenes søskende findes tekster og oplysninger. Her vil jeg ganske kort redegøre for dem.

1. Tarben Christensen Tarbensen

Født: 23. maj 1857 i Houvig. Gift med Jensine Kirstine Poulsen fra Nr. Lyngvig. Tarben Christensen Tarbensen var gårdejer og strandfoged – vistnok i Nr. Lyngvig.

2. Hans Lodberg Tarbensen

Født den 11. maj 1860 i Houvig. Han døde den 4. november 1861.

3. Hans Lodberg Tarbensen

Født den 20. august 1862 i Houvig. Gift med Ane Kirstine Christensen. Ved giftermålet overtog de hendes fødegård i Søndervig. Sønnen Søren tog navneforandring fra Tarbensen til Klitaa og bosatte sig i Esbjerg.

4. Ane Marie Tarbensen

Født den 10. maj 1865 i Houvig. Gift med Peder Jensen Poulsen fra Houvig.

5. Lene Christine Tarbensen

Født den 10. februar 1868 i Houvig. Hun døde den 14. februar 1870.

6. Lene Marie Tarbensen – Bedste Lene

Født den 11. december 1870 i Houvig. Lene blev mor til vores far. Se første afsnit: Fars forældre - Lene og Jeppe.

7. Christen Fjord Tarbensen

Født den 12. marts 1874 i Houvig. Gift med Ane Kirstine Poulsen – kaldt "S t i n e". Han blev kaldt "Kræ Fywer" Han var gårdejer og fisker. Han overtog "Krogensgaard" efter faderen og blev fosterfar til Hans Aae – fars broder. Sammen med to naboer havde han et bådelaav helt op til 2. verdenskrig. Tyskernes aktivitet ved vestkysten blev efterhånden til for stor en fare for fiskerne. Omkring 1943 blev havbåden lagt op, og lav'et blev opløst.

I 1942 overtog sønnen Anders Nielsen Tarbensen "Krogensgaard". "Kræ Fywer" og Stine flyttede en tid til Søndervig, hvor de byggede et hus og indrettede en bagerforretning. Sammen med dem boede en voksen datter, Martha.

Stine døde den 18. maj 1948 i Houvig, så "Kræ Fywer" var alene i mange år. Han døde den 1. januar 1971. Vi børn fra Gormsgade 97 i Esbjerg kendte Bedste Lenes bror. Han var et festligt menneske. Ingen tid til leg, når han kom på besøg hos Hansine og Thue. Alle hyggede sig med ham. Bedstemor Hansine var efter ham engang, fordi han bandede. Det gjorde man altså bare ikke i bedstemors hjem! "Nåh, nej da, bette barn, det må a sgu da heller ikke!", sagde han Og så var vi helt færdige! Han var et ejegodt menneske og var den, han var.

8. Anders Christen Tarbensen

Født den 12. april 1877 i Houvig. Gift med Sidsel Jensen Pedersen fra Houvig. Familien flyttede til Esbjerg, hvor han i nogle år var fiskeskipper. Men fra 1909 og til sin død i 1926 drev han virksomhed som fiskeeksportør. Virksomheden blev overtaget af sønnen: Christian Torbensen.

9. Ane Marie Tarbensen

Født den 23. november 1882 i Houvig. Gift med Peder Jensen Poulsen fra Nr. Lyngvig.

Han fiskede inden giftermålet fra Esbjerg, men omkring 1904 begyndte han som fiskeeksportør i Ringkøbing, og senere gik han i kompagni med fiskeeksportør Bachmann i Esbjerg.

Han døde den 25. september 1942, og hun døde den 15. juni 1948 – begge i Ringkøbing.

Der var ikke den store kontakt med familien, men når vi var i Ringkøbing, gik mor og jeg ofte ind og hilste på over en kop kaffe.

Fars bedsteforældre – Jeppes forældre

Kirsten Marie Jeppesdatter	Hans Aae Kristensen
Født: 12.06.1833	Født: 04.11.1831
Gift: 10.10.1858	i Nysogn kirke
Død: 14.10.1918	Død: 28.03.1921

Børn i ægteskabet

1. Ane Christine Hansen Christensen
2. Else Hansen Christensen
3. Christen Hansen Christensen
4. Maren Hansen Christensen
5. Ane Hansen Christensen
6. Kirsten Hansen Christensen
7. **Jeppe Hansen Christensen**
8. Mette Hansen Christensen
9. Jens Hansen Christensen
10. Maren Margrethe Hansen Christensen
11. Ane Marie Hansen Christensen

Som tidligere anført, skrives navne i kirkebøgerne forskelligt – her er Kristensen blevet til Christensen.

Der indføres også ny navngivningsordning. Børnene kommer ifølge denne ordning ikke til at hedde Hansen eller Hansdatter. I stedet får alle i dette tilfælde navnet Hansen efter faderens fornavn og så Christensen til efternavn.

Kirsten Marie Jeppedatters slægt

Slægten er kendt helt tilbage til begyndelsen af 1700-tallet. Den ældste, vi kender, er Thyge Lauridsen, fæster under kirkens gods. Kirkens gods blev i 1699 skødet (dvs. solgt) til herregården "Søgaard". Skødet gælder for Holmslands kirker med underliggende bøndergods og tilhører nu ejeren af herregården, Ida Sophie Rasmusdatter

Hans Aae Kristensens slægt

Denne slægt kan føres tilbage til 1727, hvor Niels Madsen blev født. Slægten er fra Houvig/Søndervig, og vi hører først om navnet Aae i forbindelse med Søren Nielsen, hvis 3. barn er sønnen Christen Aae Sørensen. Han blev født i 1803, det år hvor faderen solgte matr. nr. 237 i Houvig og i stedet købte matr. nr. 238 i Houvig. Det var ham, der blev far til Hans Aae Kristensen. Desværre døde Christen Aae allerede i 1836, men moderen, som på den tid var 44 år, formåede at beholde gården, til Hans Aae kunne overtage den.

Efter de fortegnelser, jeg har, blev Hans Aae født den 4.11.1831 og var kun ca. 5 år ved faderens død, men der bliver også i teksterne om ham skrevet, at han var omkring 15 år. I hvert fald overtog han gården og indgik en aftægtsaftale med moderen, som omfattede en ordning for yngre, hjemmeboende søskende. Det fremgår af skifteudskriftet ved handelen med Jeppe, men herom senere.

Lidt om familien Hans Aae Kristensens liv og virke

I "Slægtsbogen" om Hans Aae og Kirsten Marie Jeppesdatter (se kildefortegnelsen) citeres fra bogen "Klittens Folk" (af 1940):

"En af de ihærdigste og dygtigste havfiskere på Klitten var Hans Aae i Søndervig, en mand, hvis navn var kendt langt ud over Klittens grænser for sit mod som havfisker og for sin redbonhed som menneske. Han var en rigtig "havgasse". Af bygning var han lidt under middelhøjde, bredskuldret, lidt hjulbenet, havde en lidt rokkende gang, men hovedet hævet højt og stemmen kraftig og djærv". Senere i livet brugte han valgsproget: "Man skal altid behandle andre mennesker, som man selv vil behandles".

NB: Jfr. Ordbog over det Danske Sprog, bind 7, spalte 983 er "havgasse" en betegnelse for en havfisker (ved Jyllands vestkyst).

Hans Aae var født i Houvig/Søndervig. Hjemmet – matr. nr. 238 Houvig – ligger lige på grænsen mellem de to steder.

Fiskeriet

Ifølge "Slægtsbogen" ... *"fattede en gårdmand i Søndervig - Christen Hanning - en særlig godhed for den unge, energiske fisker"*, og da han byggede sit nye havskib, overlod han fjerdeparten til ham. Fra Hans Aae var 27 år, var han bådens fører, og inden Hanning døde, forærede han Hans Aae resten af båden.

Jeg har undersøgt, om Hanning var en onkel eller på anden måde i familie, men det ser ikke sådan ud. Det nærmeste, jeg kan komme, er, at to brødre, Hans Lodberg og Christen Lodberg fra Søndervig, blev gift samme dag i 1839. Efter brylluppet overtog Hans fødegården efter faderen, mens Christen overtog husmandsstedet og købte en lille ejendom af en ung enke. Hun er måske enke efter Hanning? Denne Hanning fik navnet efter sin kones første mand, skriver Thorv. Lodberg iflg. en avisartikel i "Vestkysten" 1937. Under alle omstændigheder var Hanning en enorm støtte for Hans Aae..

I 1872 lod Hans Aae, for egen regning, bygge et nyt havskib og solgte det gamle til en fjordfisker. Den nye båd var 6 tons drægtig og vel nok den største på kysten, der drev fiskeri fra åben strand. Båden fik navnet "Kirsten Marie", og køllængden var 12 alen (1 alen = 0,628 m) altså ca. 7,50 m. Båden var beregnet til en besætning på 8 mand. Den store båd blev kun brugt til forårsfiskeriet.

Ved forårsfiskeriet fiskede man med 24 bakker. De gik op til ca. 10 mil til søs (dvs. ca. 18 km), og Hans Aae og hans besætning var kendt for at være modige og dygtige fiskere. Man sagde om Hans Aae, at han var den første og den sidste på havet.

Af mandskabets otte mand var der altid en hjemme for med hjælp af esepigerne at fange es til næste havtur. Esen eller maddingen bestod af ituskårne sild. Sildene blev fanget med sildegarn, der blev lagt

ud i havet eller med sildevod, der blev lagt ud i en halvcirkel og halet op på stranden og tømt for fangsten.

Ved havet lod Hans Aae opføre fire eseboder af strandingstømmer - de andre lav i området havde tre boder. Boderne var bygget i læ af en klit i den yderste klitrække - på dialekten: "o æ Bjærre" = ude i klitterne. Den fjerde bod blev fortrinsvis brugt til opbevaring af redskaber, men var også indrettet med en soveplads. Indretningen af boderne er udførligt beskrevet i "Slægtsbogen". Her skal blot nævnes, at de var forsynet med skorsten, så der kunne laves mad over åben ild på arnestedet. Der var også indrettet sengepladser. Tøjet blev opbevaret i kister. Esepigerne og nogle store drenge boede i boderne i perioder, mens forårsfiskeriet stod på fra marts til Sct. Hans.

Om efteråret og om vinteren, når det var muligt, fiskede de med en mindre båd og brugte kun 12 - 16 bakker.

At Hans Aae var en energisk og initiativrig mand ses også af, at han købte marsvin fra Middelfart. Han kogte tran af dem. Man brugte bl.a. tran til lamperne. Kødet blev brugt som agn i stedet for sild eller andre småfisk.

Hans Aae's ældste søn Christen Hansen fiskede med faderen i mange år, indtil Christen fik egen båd. I 1893 overlod Hans Aae havbåden til sønnen Jeppe, som fortsatte fiskeriet sammen med broderen Jens og den øvrige besætning. Jeppe blev bådens fører.

*Hans Aae's bådelaug
Siddende fra venstre:
Thue Sørensen Thuesen
(vores morfar) og Hans Aae
Stående:
Jens, Jeppe og ukendt.*

Landbruget

Ved siden af fiskeriet, som havde første prioritet, drev Hans Aae også landbrug. Da han overtog stedet, hørte der 1 td land til, og besætningen var 1 ko. Hans far havde også været fisker, men døde som omtalt i 1836, kun 33 år gammel. Derfor kom Hans Aae tidligt med på fiskeri for at hjælpe til med familiens underhold.

Efter at have overtaget gården købte han jord til. De såkaldte "Fattigskifter", noget dårligt jord, som efterhånden i noget omfang blev bearbejdet til agerjord, andet var tørvejord. I 1861 (30 år gl.) holdt han 2 køer og 9 får, og i 1874 byggede han sin gård og havde udvidet til 12 td. land agerjord, senere til 13 td. land veldyrket pløjjord.

Som mange andre fra Klitten lejede han eng til hø på Tipperne og sejlede det selv hjem med sin båd. Han tjente også lidt ved at sejle hø hjem for andre.

I 1893 gik han på aftægt og citat: "overlod ejendommen til en af sønnerne, der var blevet gift". Det var fars far: Jeppe Hansen Christensen.

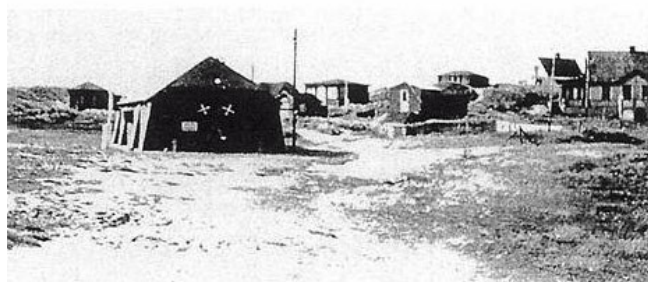
Redningshuset og redningsbåden

Redningsstationen i Søndervig var oprettet i 1857 som raketstation. I 1887 blev den ved lov i Rigsdagen af 1. april 1887 udvidet til en bådstation. Citat fra "Slægtsbogen": "*Da der skulle udtages mandskab, var der ingen delte meninger om, hvem der skulle være bådens fører*". Det blev Hans Aae, og han var dens fører til 1904.

Søndervig. Redningsbaaden sættes ud

Redningsbåden sættes ud

Redningshuset i Søndervig

Familielivet

Efterhånden som børnene voksede op, måtte de tage del i såvel det hjemlige arbejde som arbejdet ved fiskeriet. Efter konfirmationen måtte de "o æ Bjerre", dvs. bo ved boderne. Pigerne og de yngste børn skulle sørge for eserne, mens drengene skulle hjælpe med fiskeriet fra kysten.

Hans Aae og Kirsten Marie fik et langt liv sammen – i 1908 fejrede de guldbrillup og i 1918 diamantbrillup.

Kort redegørelse for Jeppes søskende

Jeppes søskende er fars farbrødre og fastere. Da der er oplysninger om dem i nogle af teksterne, kan det måske have interesse for nogen at vide lidt om dem.

1. Ane Christine Hansen Christensen

Kaldt: Stine Aae

Født: 19.01.1859. Gift med Christen Laurids Sørensen kaldt "Kræ Lausen" fra Søndervig. Han var dattersøn af Søren Pedersen og Ellen Poulsdatter i Søndervig. Han fik huset i Søndervig efter sine bedsteforældre. Ane drev et sommerpensionat for badegæster.

2. Else Hansen Christensen

Født: 13.06.1860. Gift den 9.10.1885 i Rindum med gårdejer Niels Peder Nielsen fra Velling. De bosatte sig i Mejlby, Rindum. Else opholdt sig det meste af sin barndom hos sin mormor - Else Fior Jensdatter - i Rindum.

3. Christen Hansen Christensen

Kaldt: Kræ Aae

Født: 25.09.1861. Gift med Ane Lodberg Nielsen Andersen fra Søndervig. Han fiskede, som omtalt en tid med sin far, men fik sin egen båd. Hans kone, Ane Lodberg Nielsen, var datter af Niels Peder Andersen og Gertrud Tarbensen. Gennem farmoderen nedstammer hun fra slægten Lodberg fra Søndervig og gennem moderen, Gertrud Tarbensen, fra Tarben-slægten fra Houvig. Hun døde den 1. marts 1937, og han døde den 28. september 1948 - begge i Kloster.

De fik ingen børn og oprettede den 30. juli 1896 for Notarius Publicus gensidigt testamente, som bestemte, at boet skal "deles lige mellem begge arvinger, således at den ene halvdel tilfalder mandens og

den anden halvdel hustruens arvinger".

Efter Ane's død havde han en husbestyrerinde, frk. Ane Dorthe Pedersen, der tjente hos ham i 11 år, men hun er ikke betænkt i testamentet eller på anden måde. Arvingerne beslutter på et møde med skifteretten, at hun skal have en slags løn. Hun må frasige sig krav om kostpenge for tiden efter afdødes død og modtager kontant kr. 3.000 samt overtager vederlagsfrit boets løsøre - vurderet til 283 kr.

Og hvorfor er det så interessant? - jo, bl.a. fordi far var blandt arvingerne - Christen Hansen Christensen var jo bror til fars far, Jeppe. Jeg kan huske, at der nærmest var en feststemning over hele historien. Næsten alle arvinger mødte frem på Skiftesamlingen i Ringkøbing den 28. januar 1949, og det var en større forsamling. Far var blandt de fremmødte - ikke fordi der var så meget at hente, når der var så mange arvinger, men lige så meget for at møde de øvrige arvinger specielt på hans fars side. Boet blev opgjort til kr. 50.967,60 - trods alt en pæn sum i 1949. Skifterettens omkostninger og sagførerhonorar m.v. beløb sig til kr. 10.466,58. Tilbage til deling var der kr. 40.501,02. Fars og hans broder Hans Aa's andel blev på kr. 1.019,27 til hver.

4. Maren Hansen Christensen

Født: 05.03.1864. Gift med Christen Lauridsen Thygesen fra Søndervig. Han var fisker og døde i 1953 i Søndervig. Kaldt: "Kræ Lausen" fra Klegod. Sønnen, Hans Aae Thygesen har fortalt sine erindringer til Fiskeri- og Søfartsmuseet i Esbjerg i vinteren 1971.

5. Ane Hansen Christensen

Født: 27.04.1865. Gift med fisker fra Vang, Sdr. Nisum: Niels Peder Nielsen. De overtog, som tidligere omtalt, gården i 1895 efter Jeppes forlis.

I 1923 søgte familien - som før nævnt - om navneforandring fra Nielsen til Dam. Det blev bevilget af kongen (Chr.X).

Peder Dam, byggede i 1895 et nyt havskib, som han døbte "Brødrenes minde" - til minde om Ane's 2 brødre, der omkom i 1894. Skibet havde han fra 1895 til 1910, hvor han solgte det. Han var også redningsmand på redningsbåden, og fra 1904 - 1933 var han bådformand, en stilling man vælges til af det øvrige mandskab. Han blev tildelt Dannebrogordenen for sin store bedrift inden for redningsvæsenet.

Vi søskende har kendt Ane og Peder Dam og besøgt dem på ferier på Klitten. Men det er først nu, at jeg er blevet klar over, at de boede i min fars fødegård.

6. Kirsten Hansen Christensen

Født: 25.12.1866. Gift med Christen Lauridsen (Jensen) fra Sdr. Lyngvig.

For sin indsats med redningsbåden - han var med til at redde i alt 92 mennesker - blev også han Dannebrogsmænd. Det fortælles, at da han var i audiens hos kongen (Chr.X) for at takke for medaljen, spurgte kongen, hvorfor han ikke havde den på. Han skulle da have sagt, at det var kun til festlige lejligheder, han bar den.

Jeg husker ikke, om vi besøgte dem i Søndervig, men datterdatteren Clara Marie Enevoldsen kendte vi. Hun var gift med Knud Andrew Jensen fra Ho, og de flyttede omkring 1939 ind i Gormsgade 87. Jeg legede meget med døtrene Elly og Anni, og kom ofte hos familien.

7. Jeppe Hansen Christensen

Født: 31.12. 1869. Gift med Lene Marie Tarbensen i Nysogn Kirke den 8. november 1891 og altså fars far.

Lene og Jeppe bliver forældre til Hans Aae Christensen, født 1892, og vores far, født i 1894. I 1893 overlader Hans Aae Kristensen gården og havbåden til Jeppe. Ved forliset med havbåden den 18. maj 1894 omkommer Jeppe. Lene er 24 år og alene med to små børn og må opgive gården. Den går som bekendt videre til nr. 5 i børnerækken, Ane og hendes mand.

8. Mette Hansen Christensen

Født: 19.06.1871. Gift med Jens Lauridsen (Jensen), Voldbjerg. De boede på "Østergård", Skærlund, Brande. Mette har været en gæv pige. Da en storesøster nødtigt ville have en plads, hun skulle have, tilbød Mette at tage pladsen for hende - hun var bare 6 år - og fik den.

Inga Lauridsen - gift Kyster - er fra denne familie, og hun har udarbejdet "*Slægtsbogen*" om efterkommerne af Hans Aae Kristensen. Et flot og meget grundigt værk om familien, som rigtig mange af mine oplysninger bygger på.

9. Jens Hansen Christensen

Født: 05.11.1872. Gift med Christiane Magdalene Pedersen fra Lønne. De fik sønnen Hans Aae Christensen, født 22.11.1892 og datteren Jensine Magdalene, født den 10.01.1895. Christiane har altså været gravid, da manden forliste.

Sønnen blev farmer i Connecticut i USA. Datteren blev gift med Christian Nielsen. Også datteren blev bosat i Connecticut. Efter forliset giftede Christiane

sig for 2 gang med Laurids Jeppesen fra Ringkøbing. De bosatte sig i Esbjerg. Mig bekendt havde vi ingen kontakt med Christiane og hendes familie i Esbjerg.

10. Maren Margrethe Hansen Christensen

Født: 06.11.1873. Gift med Jørgen Christian Jensen fra Vildbjerg. De ejede en del år en gård ved Fjelstervang og flyttede senere til Skive. Heller ikke hende og hendes familie havde vi kontakt med.

11. Ane Marie Hansen Christensen

Født: 15.07.1875. Gift med Peder Chresten Pedersen fra Fjand. Han var først fisker, men købte en gård i Omvrå ved Blåhøj i Midtjylland. Han solgte den igen få år senere og flyttede til Esbjerg. Her ejede han kutteren "Ane Marie". Selvom de kom til at bo i Esbjerg, havde vi, så vidt jeg ved, ikke kontakt med Ane Marie og hendes familie.

Perioden 1830 - 1870

I den tid levede den generation, der blev min fars bedsteforældre. For at få et lille indblik i deres samtidshistorie og de vigtige begivenheder, der skete denne tid, er dette afsnit taget med.

På Klitten plages man af sandflugten indtil begyndelsen af 1800-tallet, hvor man hæmmer sandflugten ved at plante marehalm og hjelme (klittag). Klittag kender vi fra H. C. Andersens "Jylland mellem tvende have" 2. vers, linje: "Vildt i vest med klittag sandet løfter sig i bjerges sted".

Levebrødet er fiskeriet, det ses også af tiendebetalingen, der opgøres i antal leverede fisk. Først efterhånden lærer klitboerne sig at få pløjet og tæmnet den magre jord og blive landbrugere mere end fiskere.

Klitboerne var strandingsfæstere under herregården "Søgård" – de var forpligtede til at varetage værdierne ved strandingerne for ejeren. Fæstegodset Holmslands Klit kom på auktion i 1830 som følge af den store landbrugskrise i 1820'erne.

Den danske konge var Frederik VI (1808 – 1839). I 1788, da han var kronprins, blev stavnsbåndet ophævet. Styreformen er enevælde, men under ham oprettes Stænderforsamlingen - det første skridt på vejen til enevældens ophør.

Frederik VI dør i 1839 og efterfølges af kong Christian VIII, som dør i 1848. Det bliver den nye konge, Frederik VII, der kommer til at underskrive den nye grundlov, den 5. juni 1849 - Danmarks første demokratiske forfatning. Enevælden er ophørt. Alle frie mænd over 30 år har nu valget til Rigsforsamlingen.

Grundloven omfatter ikke hertugdømmerne, som kongen er hertug for, men der er uro. På et folkemøde i Rendsborg kræver forsamlingen, at Slesvig og Holsten skal have egen demokratisk forfatning og indlemmes i Det tyske Forbund. En delegation rejser til København for at fremlægge sagen for kongen, og det fører til krig.

Treårskrigen bliver en realitet. Krigen bølger frem og tilbage. Under krigen er Fredericia belejret af de slesvig-holstenske oprørere og den preussiske hær. Generalerne Bülow og Ry gør en ende på belejringen, men general Ry falder under slaget. Hvem kender ikke sangen om slaget: "Dengang jeg drog af sted" - citat: "Hvi tøver I soldater, er Eders mod mon brudt? Ak nej, ak nej, hr. løjtnant, man siger Ry er skudt" Sangen står fortsat i Folkehøjskolens sangbog (1993), men dette vers er ikke med længere. Krigen ender med fredslutning i Berlin mellem Preussen og Danmark. Slesvig-holstenerne står nu alene tilbage. Krigen blusser op igen og i slaget på Isted Hede besejrer danskerne slesvig-holstenerne og senere igen ved Mysunde. Treårskrigen er forbi. Hæren vender i triumf tilbage til København.

I 1850 gifter kong Frederik den 7. sig med modehandleren Louise Rasmussen, som han tidligere har ophøjet til lensgrevinde af Danner.

Rundt om i verden handles der stadigvæk med slaver, men der er tegn på ophør. I 1850 forbydes slavehandelen i District of Columbia i USA og fra 1/1-1863 erklærer den amerikanske præsident Abraham Lincoln alle slaver for frie. Dette fører til den amerikanske borgerkrig, som slutter med nederlag til de amerikanske sydstaten og til slaveriets ophør den 18/12 1865.

Ved en grundlovsændring den 30/3 1863 indlemmer Danmark hertugdømmet Slesvig i kongeriget. Inden

grundloven bliver underskrevet dør kong Frederik den 7. - kun 55 år gammel. Han afløses af Christian den 9., som er den første "Glücksburger", der bestiger tronen. Han betænker sig, men lader sig overtale til at underskrive grundlovsændringen og krigen 1864 udløses. 40.000 danske soldater står ved Dannevirke overfor 57.000 preussiske og østrigske soldater og ikke alene overfor slesvig-holstenske oprørere. Ved Dybbøls fald erobrer tropperne hele Jylland. Også Klitten og Ringkøbing blev besat af fjenderne - her var det ungarere og østrigere. De blev indkvarteret på Holmsland og spærrede vejen fra Klitten over Holmsland til Ringkøbing ved at brænde den nye bro over Vonå. Nogle klitboere, som var sejlet til Ringkøbing måtte blive i byen, og de fik deres både beslaglagt. (Fra "Klittens Historie" af P. Pedersen, Bjerregaard, 1950). Ved freden i Wien afstår Danmark hertugdømmerne - inklusive Nordslesvig, det nuværende Sønderjylland. Grænsen går syd om Ribe og langs Kongeåen over til Christiansfeld.

Afslutning

Livet på Klitten sluttede altså for min fars og mors vedkommende i 1921. Deres fremtidige voksenliv blev levet i Esbjerg, men det er en helt anden historie.

På Klitten fortsatte livet sin vante gang, og vi fem søskende glædede os til ferierne der. Vi kunne gå frit overalt. Endnu, indtil efter 2. verdenskrig, var der kun få sommerhuse i Houvig: Dyekjærs hus, Houvigshus og Færchs sommerbolig og ikke mange flere. I dag? Ak, hvor forandret – men det gælder ikke alene på Klitten. Samfundsudviklingen og teknologien har medført enorme forandringer.

Hvis heftet her kan blive til glæde for fars efterkommere, vil jeg blive meget glad, men i sig selv har det været en stor fornøjelse og en spændende oplevelse at læse om far og hans slægter – og om livet på Klitten før i tiden.

Gæve mennesker under hårde vilkår.

En museumsmand sagde engang til mig, at almindelige, anstændige familier ikke gav de store oplevelser – nej, en familie med en morder eller på anden måde en kæltring i familien – det satte gang i fantasien. Der skal nok være et og andet, jeg ikke har fået med – men jeg er ikke stødt på noget, der kan bekræfte eller afkræfte de mange forlydender om Napoleons soldaters, østrigske soldaters samt evt. forliste søfolks indblanding i familien – desværre!

Kildefortegnelse

	Titel	År	Forfatter	Forlag
1.	Slægtsbog for efterkommere af fisker og redningsbådfører Hans Aae Kristensen og hustru, Kirsten Marie Jeppesdatter	1997	Inga Kyster Krøsbærvej 25 7330 Brande	Pors Tryk Esbjerg
2.	Slægtsbog om slægten Lodberg fra Søndervig (Holmland)	1982	Nordisk Slægtsforskning ApS, Skals	Special-Trykkeriet Viborg a-s
3.	Tarben-slægten fra Klitten - et uddrag ved Torben Klinting	1932	Thorv. Lodberg	Viggo Nielsens Forlag Nr. Nebel

BILAG

Bilagsfortegnelse

Bilag nr. 1	Forliset og forhøret
Bilag nr. 2	Ligtalen
Bilag nr. 3	Kongerækken
Bilag nr. 4	Tidens møntfod, mål og vægt
Bilag nr. 5	Slægten Tarbensen
Bilag nr. 6	Slægten Hans Aae Kristensen

Forliset / Forhøret

Fredag den 18. maj 1894 forliste "Kirsten Marie" med sin 7 mands store besætning. De 5 af besætningen omkom, mens 2 blev reddet. Blandt de omkomne var begge Hans Aae's yngste sønner og en datters forlovede.

Fra Ulfborg Hind Herreders Politiret

- Forhørsprotokollen af 19. maj 1894 kl. 11 ½:

Aar 1894 den 19. maj kl. 11½ formiddag blev Ulfborg Hind Herreders Politiret sat i aftægtsmand Hans Christensen Aaes bolig i Søndervig og administreret af den ordinerede dommer, hvorda i overværelse af undertegnede vidner foretoges.

No 66/1894 Forhør i anledning af at flere fiskere er omkomne ved en fiskerbåds kænt-ring udfor Søndervig ved Vesterhavet.

Dommeren bemærkede, at han i går aftes havde fået meddelelse om at en fiskerbåd fra Søndervig i går kl. 2½ eftermiddag var kæntræt udfor Søndervig, og at de 5 af den 7 mands store besætning var druknet. Han tilføjede, at det i går morgen og formiddags blæste først af N.N.V., men at vinden fra omtrent middag tiltog i styrke til storm.

Ved forhøret fremstod først ungkarl, fisker Laurids Christensen Burmeister af Harboøre, 23 år gammel, der forklarede således:

Et bådelaug på 7 mand har i indeværende forår drevet fiskeri på Vesterhavet med en husmand og fisker Jeppe Hansen Christensen kaldet Aae af Søndervig tilhørende båd. Denne båd var åben, men der hørte til den ca. 30 luger, som kunne lægges på tofterne og over hvilke der atter fastgjordes en presenning, så at der på båden altså kunne lægges et dæk, der var omtrent tæt.

Bådens besætning var følgende:

1. Husmand og fisker Jeppe Hansen Christensen, kaldet Aae, af Søndervig. Ejer og fører. Gift og har 2 børn
2. Fisker Jens Hansen Christensen, kaldet Aae, af Søndervig. Gift, 1 barn. Han er broder til ovennævnte
3. Husmand og fisker Jeppe Jensen af Houvig. (Rahbjerg) Gift og har 4 børn. Konen er højfrugtsommelig
4. Fisker, Niels Andersen af Sdr. Nisum. Ungkarl. (Bjerg)

5. Fisker, Niels Nielsen af Sdr. Nisum. Ungkarl.
6. Fisker, Laurids Christian Burmeister af Harboøre. Ungkarl.
7. Fisker, Jens Jørgen Hansen af Klegod. Ungkarl.

I går morgens kl. 5 gik båden ud på fiskeri med hele besætningen. Vinden var NNV laber kuling. Der toges ballast af strandgrus. Dækket var ikke pålagt. Da båden var 1½ - 2 mil til søs, begyndte man at sætte bakkerne, idet båden styrede tæt bidevind med storsejl og fok. Da der var sat bakker på en strækning af omtrent 1 mil, ankredes der kl. ca. 8 formiddag. Da kl. var 9 begyndte man at tage bakkerne op, idet der førtes 3 rebet storsejl og 4 rebet fok for at mindske farten.

Da der var taget en del bakker ind, sprang bakkeline og der måtte derfor i længere tid ledes efter de resterende bakker, af hvilke en del gik tabt. Vinden var fra kl. ca. 10 tiltaget betydeligt i styrke, og det blæste hårdt, da båden kl. ca. 12 begyndte at sejle hjemad. Den var da 3 mil til søs. Da hjemvejen tiltrådtes, gav nogle af besætningen sig til at lægge dækket på, hvilket kun tog ca. 10 minutter, medens andre kastede ballasten ud, idet den fangede fisk gav tilstrækkelig ballast. Der førtes 4 reb i storsejlet og 2 reb i fokken, senere sattes endnu et reb i fokken.

Efterhånden som man sejlede tiltog vinden, og søen var meget svær, men mandskabet antog ikke, at der var fare på færde, idet båden har klaret sig til land i ligeså hårdt vejr. Føreren var selv til rors, og han sagde til mandskabet, at der ikke var fare på færde, når de gjorde hvad han sagde. I styrehullet agter sad altså føreren. I styrbords sad en mand ved storskødet. Endvidere var der agter en mand, der ikke havde nogen beskæftigelse. Ved læ fokkeskøde var der en mand og ved fokkeskødet luvart var der 2 mand. Endvidere var der en mand helt forude. Der styredes NNØ altså bidevind. Da båden var omtrent 1 mil fra land, var den lige til luvart af landingsstedet, så at den kunne gå ind til dette med vinden agterind, hvilket er nødvendigt, når der skal landes med svær sø eller brænding. Der styredes derefter for vinden, og for at formindske sejlføringen toges spryd-stangen til dæks. Da båden var i nærheden af yderste revle, tog den flere "pak-ninger", ca. 5 - 6 svære søer efter hinanden, og klarede sig godt. Da båden var på yderste revle, kom der en meget svær sø, der lettede agterenden betydeligt og bragte hele læsiden under vand. I samme øjeblik kæntrade båden, men blev liggende noget med masten og sejlene flydende på vandet.

Laurids Burmeister, der var forrest i båden, da den kæntrade, holdt sig i nogen tid fast ved båden, men da den blev stærkt tumlet omkring, kunne han ikke holde sig længere. Han fik fat i åren og blev reddet ved hjælp fra land, idet folk fik fat i åren og derefter i ham selv. Laurids Burmeister forklarede endvidere at Jens

Jørgen Hansen, der var ansat ved fokkeskødet, blev kastet overbord ved kæntringen, men han fik fat på en åre og senere på sprydstagen, hvorpå han blev bjerget ved hjælp fra land omtrent 500 alen sydligere end det sted hvor han selv blev bjerget, idet der blev kastet et såkaldt kastelod om sprydstagen. Alle de andre 5 mand af besætningen druknede derimod. Først blev føreren kastet fra båden og druknede. Dernæst gik Niels Andersen tabt. Han havde ikke kræfter til at holde sig fast, skønt han et par gange blev hjulpet op på siden af båden. Laurids Burmeister fortalte, at han talte med Jens Aae og Niels Nielsen, der begge holdt sig fast ved båden, men de gik bort ved en heftig omtumling af denne. Jeppe Jensen var tidligere gået bort.

Båden er i går aftes drevet ind på kysten ca. $\frac{1}{2}$ mil sydligere i aldeles ødelagt tilstand. Liget af den ene af de forulykkede er i formiddags dreven iland ved Aargab, men det vides endnu ikke bestemt, hvem af de forulykkede det er.

Derefter fremstod fisker, Jens Jørgen Hansen, der afgav en forklaring, der ganske stemmer med den, der er afgivet af Laurids Burmeister.

Til sidst fremstod aftægtsmand Hans Christensen Aae, der erklærede som følger; Han er fader til førnævnte Jeppe Aae og Jens Aae. Han har selv i mangfoldige år drevet fiskeri på havet, og har i over 20 år ejet og ført den forulykkede båd. Med denne har han klaret sig til land i værre vejr end det var i går, og det selv inden båden for 3 år siden fik dæk. Han så i går båden gå ind. Han troede, at den ville have klaret sig, og styringen og manøvreringen var fuldkommen rigtig. Det var ved et uheld, at den kæntrade, idet den fik den svære sø, medens den var på revlen.

Det er i det hele uberegneligt hvad der kan hænde, når både i storm og med svær brænding skulle gå i land på den åbne kyst.

Forhøret sluttet.

Ligtale

af pastor Schamby over de fire fiskere, som forulykkede på Vesterhavet ud for Søndervig d. 18. maj 1894

Jepp H. Christensen og Jens H. Christensen og J. Jensen og Niels Andersen

Vor Herres Jesu Christi Nåde

Gud Faders Kjærlighed og Helligåndens Samfund være og blive med Eder!

Amen

"Våger derfor, thi I vide ikke, i hvilken time Eders Herre kommer" (Matth. Evang. 24.v.42) således mindede Vor Herre Jesus sine apostle gang efter gang, da han selv stod rejsefærdig til at forlade jorden, idet han gennem de mange lignelser om tyven, der bryder ind ved nattetid, om husbonden, der overrasker sine tjenere, om lynet, der med ét stråler fra øst til vest, varede dem ad, at når han kom igen for at kræve regnskab, da kom han pludselig, uden varsel. Ja, når Herren selv kunne ende sit livsværk med et, "det er fuldbragt", da kom det af, at han selv havde "våget", at han aldrig blev træt af at sinde sig selv om, at "mig bør det at gøre hans gerninger, som mig bar udsendt, så længe det er dag. Natten kommer, da ingen kan arbejde" (Johs. Evang. 11.v.4). Men Herren kendte menneskenaturen og vidste, hvor villige vi er til at skyde vort arbejde ud til den elvte time, så, at så lidt bliver virkelig fuldbragt, så at det om så meget må hedde, "når natten kommer for silde"! Derfor siger han ikke: "til den og den tid kommer jeg tilbage", nej men: "våger, thi I vide ikke når Eders Herre kommer".

I den betydning, hvori Herren nærmest talte om sin genkomst, hans Komme i himlens skyer med domsmagt over levende og døde, er han endnu ikke kom-

kommen. Det Komme forventer hans menighed jo bestandig; men dog er Herren i en anden betydning allerede for længst kommen tilbage, kommen til sine apostle, og kommen til de utalte slægtled, som siden da ere fødte og døde, og kommer han til hver og en af os; thi Herren kommer i døden. Mennesker tvistes om, hvad det underlige er, som vi kalde døden, denne magt, der samler os alle, der ophæver alle forskelle; de Døde selv tie, betro slet ingen deres hemmelighed, men her i Guds hus skal svaret lyde; hvad end Døden så ellers er. *Døden er Herrens komme.* Da Herren kom gående over Genesareth Sø, da skreg apostlene af angst, thi de mente han var et spøgelse, et skræmmebillede. Men Herren beroligede dem: "Værer frimodige, det er mig, frygter ikke!" (Marc. evang. 6.v.50). Der gives mange, som hemmelig håbe, at døden kun er et sådant spøgelse, et skræmmebillede, som det i grunden er barnagtigt at være bange for, mange der nødigst af alt ville møde Herren i døden; ve dem, de have god grund til at skribe af angst, når døden kommer lig Herren i stormvejret på Genesareth Sø; thi den er intet skræmmebillede, men Herren selv.

Men salige ere de, der vel skribe af frygt, men dog ere visse på, at døden er mere end et ondt skræmmebillede, som helst af alt ville møde Herren i døden; Herren skal nok tale dem til rette: "Være frimodige, det er mig, frygter ikke!" Og da er brodden brudt af sorgen over de døde, når de levende kunne sige til døden: "Du har slet intet taget fra mig; nej, det er Herren, som har hjemsøgt mig, søgt mig i mit eget hus; det er Herren, som gav, og det er Herren, som tog"; da fåe vi også kraft til at føje til: "og Herrens navn være lovet". Men også om dette Herrens

komme, ved hans komme i døden, gjælder det: "Våger, thi I vide ikke, når husets Herre kommer, om aftenen eller ved midnat, ved hanegal eller ved morgengry" (Marc. evang.15.v.35).

Så er da Herren kommen, og kommen pludselig, til disse fire mænd. "Våger, thi I vide ikke"; mangfoldige må ligge i årevis og bie tålmodigt og trygle, om dog ikke Herren snart vil komme, til disse kom han i et nu, mens de stod i deres bedste kraft og havde så meget at leve for. Unge og raske og trygge dragede de ud; stive og kolde bleve de bårne tilbage - en så gruelig modsætning, mellem bortdragen og hjemkomst, som kun de ret vide, fra hvem de ere tagne. Og nu ere de gåede ind bag forhængen, ind for at svare på Herrens spørgsmål, for at prøves, om de vare "vågne", om de have "gjort hans gerning, som udsendte dem, medens det var dag". Thi dér, hvorhen de nu er gåede, gjælder det som vi synge:

Da skal du finde, det er sandt,
at om du hele verden vandt,
det var dig ej til både;
for dommens stol og himlens port
der spørges om, hvad du har gjort,
du høster, som du så'de -
o menneske, o menneske!
Betænk din store våde.

Men alle Herrens spørgsmål samler sig om det ene: *Troskab* i vor gerning. Også i den jordiske gerning kræver Herren kun det ene: at være tro, også om den daglige dont gjælder det, at en arbejder er sin løn værd. Så sig da Gud Tak, I som er tilbage, at I kunne medgive eders døde det vidnesbyrd, at overfor eder vare de trofaste, at de i deres hele færden ikke skikkede sig anderledes end hvad der - menne-

skelig talt - var godt og ret. Men uendelig lidt vejer alt dette på den store vægtskål, der vejer hjertets inderste tanker; uendelig vigtigere er spørgsmålet om troskab overfor ham, der har det første og største krav på os; thi

trøst ikke på, hvad du har gjort
af godt og ædelt, højt og stort,
alt efter verdens måde.
Men sig: O Gud, i al min stund,
unyttig tjener er jeg kun,
lad strenge ret ej råde.
O Jesus Christ, o Jesus Christ,
bed Du for mig om nåde!

Vi hverken dømme eller frikende, men overgive alle ting til ham, der en gang skal føre frem for lyset hvad nu er skjult i mørket. Hvis I, som kendte dem bedst, har den sikre forvisning, at de ejede Herren i deres hjerter, da trænge I ikke til vor trøst. Vi andre må nøjes med at overgive deres sjæle til Guds varetægt, idet vi ønske for dem, at de skønt natten kom over dem uden skumring, dog må have fået tid at befale sig Gud i vold. Så overgive vi dem i dine hænder, o Gud! Du dømme dem ikke efter menneskegerninger, men efter din Nåde og Barmhjertighed,

Og alle I, som har mistet så meget! I gamle forældre, som skal prøve, hvor sørgelig bagvendt det er, at I skulle bringe Eders unge sønner, dem der skulle lukke Eders øjne, til jorde; I kvinder, der har mistet Eders bedste ven og støtte her på jorden, alle I mange, hvem denne jordefærd er en hjertesorg, I må vide: Gud har skjænket Eder en kostelig, dyrebar gave. En digter siger et steds, at det var sorgens gave, der gjorde ham til den store digter; men sorgens gave kan gøre mere end det, kan gøre os til rette mennesker, ja kan mere end noget andet gøre os til

rette Guds børn. I har mistet så uhyre meget, men I have også fået så uhyre meget; thi sorgens gave er Vor Herres bedste gave; når den ikke kan røre et menneskehjerte, er der intet, der mægter det. Derfor giver Gud heller ikke sorgens gave til alle og enhver, men kun til dem, hvem han har noget i sinde med, hvem han endnu kan bruge og om hvem han har det håb, at han kan danne rette fromme Guds børn ud af dem.

Kjære venner! Gud har givet Eder den dyreste gave; I må tro, at han har ret noget i sinde med Eder. Men ville I nu også give rum for den? Sorgen kunne I ikke vælte fra Eder; men om I ville modtage den som en Guds gave, må I selv afgjøre, og det bliver i virkeligheden det samme som at afgjøre, om I også ret ville trøstes. I begjære trøst og I trænge til visse til trøst; men ville I også lade Eder trøste af den eneste sande Trøster? Thi der er sørgende mennesker, som Gud ikke vil trøste eller ikke kan trøste. Gud vil ikke trøste dem, der lade sig nøje med menneskenes trøst, at tiden nok skal læge såret; og Gud kan ikke trøste dem, der ikke ville trøstes, men som skriger op i deres sorg og gå i rette med Gud; dog sådan sorg er heller ikke nogen hjertesorg; kun når slaget rammer overfladen, skriger man op, men når stikket lige ind til hjertet tier man stille. Modtag da Guds gave, sorgens store gave; lad sorgen blive, som vi synge, "En engels dunkle hånd, der lutrer, hvad os jordisk kjært vorden, tvinger med det evige vor ånd", lad dem tvinge Eders sind bort fra alt det, der binder Eder til denne jord, op mod de evige boliger, lad den blive en engel, et Guds sendebud, der bereder vej for Herren.

"Våger derfor; thi I vide ikke, når Eders Herre kommer!" Våger, I gamle forældre, de unge ere gaaede bort, nu vil Eders tur snart komme. Våger, I unge hustruer, over Eder selv og Eders børn, at I og de på

den store dag må være blandt dem, Herren kjendes ved; våger, I unge fiskere, hvis livsgjerning er så utryg, at I bestandig må fare ud i Hans navn, i hvem der ene er tryghed; Våger, I to unge mænd, hvem Gud så åbenlyst reddede ud af den visse død, at ikke Eders ansvar for Gud skal blive dobbelt. Og kom nogen herind uden hjærtelig deltagelse, kun af nyfigenhed, da våger, thi I ved jo ikke, når Herren kommer til Eder selv. Ja, våger alle: Thi "Salig er den tjener, som Herren, når han kommer, finder vågen (Luc.12.v.37). Herre, vi beder dig ikke om sorgens gave, thi vi grue for den; men vi beder om, at hvis vi ikke kan undvære den, at vi da må modtage den som Din gave og ville lade os trøste med Din trøst. Brug kun den skarpe kniv, når vi blot derigjennem kunne få lægedom. Giv os så kun sorgens gave, hjemsøg os kun'giennem død og tab, når vi blot derigjennem kunne finde ind til livet hjemme hos dig.

Amen!

Denne prædiken giver et indtryk af den missionske ånd, der dengang var ret ny på Klitten. Meningen med livet var frelsen hos Gud. Tænk, at være 23-årig enke med 2 små børn uden forsørger med denne trøst?!

Jeg har holdt mig loyal over for præstens ligtale, men har for forståelsens skyld i nogen grad tillempet den nutidig retskrivning.

Bilag nr. 3: Kongerækken**Kongerækken**

Christian I	1448 - 1481
Rigsråd	1481 - 1483
Hans	1483 - 1513
Christian II	1513 - 1523
Frederik I	1524 - 1533 *)
Christian III	1536 - 1559
Frederik II	1559 - 1588
Christian IV	1588 - 1648
Frederik III	1648 - 1670
Christian V	1670 - 1699
Frederik IV	1699 - 1730
Christian VI	1730 - 1746
Frederik V	1746 - 1766
Christian VII	1766 - 1808
Frederik VI	1808 - 1839
Christian VIII	1839 - 1848
Frederik VII	1848 - 1863
Christian IX	1863 - 1906
Frederik VIII	1906 - 1912
Christian X	1912 - 1947
Frederik IX	1947 - 1972
Margrethe II	1972

* Bemærkning: Efter Fr. I's død udsætter Rigsrådet kongevalget, sandsynligvis for at styrke katolicismen i Danmark.

I 1534 tilbød den jysk-fynske adel den luthersksindede Chr. III tronen.

Han overtog således tronen i 1536, efter borgerkrigen (grevens fejde) startet af grev Christoffer af Oldenburg, der ønskede at indsætte den landflygtige Chr. II som konge.

Bilag nr. 4: Tidens Møntfod, Mål og Vægt**Rummål og Vægt****Rummål (= hulmål):**

1 tønne korn = 4 ½ kubikfod = 144 potter
 = 1,391 hektoliter
 1 kande = 2 potter = 1,932 liter
 1 pot = 54 kubiktommer = 4 pægle = 0,966 liter
 1 pægl = 0,242 liter
 1 favn brænde = 72 kubikfod = 2,226 kubikmeter
 1 favn skovmål = 78 kubikfod = 2,411 kubikmeter

Dansk vægt (fra 1853 - 1861):

1 pund = 16 unse = 500,000 gram
 1 mark = 8 unse = 250,000 gram
 1 unse = 2 lod = 31,250 gram
 1 lod = 4 kvintin = 15,625 gram
 1 kvintin = 4 ort = 3,906 gram
 1 ort = 16 es = 0,977 gram
 1 es = 8 gran = 61,062 milligram
 1 gran = 7,633 milligram

Dansk vægt (fra 1861 - 1875 *):

1 pund = 100 kvint = 500 gram
 1 kvint = 10 ort = 5 gram
 1 ort = 0,5 gram
 1 dobbeltcentner = 200 pund = 100 kilo
 1 centner = 100 pund = 50 kilo
 1 skippund = 20 lispund = 160 kilo
 1 lispund = 16 pund = 8 kilo

* Efter 1.1.1875 indføres gram og kilo
 1 kilo = 1000 gram

Penge, Flademål og Længdemål**Møntenheder:**

1 daler = 6 mark
 1 mark = 16 skilling

Daler var en dansk sølvmønt, der blev præget fra 1500-tallet til 1875. Daler blev også benævnt rigsdaler.

Møntloven af 1873 erstattede daleren med kronen. En mønt med pålydende 2 kroner blev ofte benævnt en daler, indtil mønten udgik.

Flademål:

1 tønne land = 14.000 kvadratalen
 = 8 skæpper land
 1 skæppe land = 1.750 kvadratalen = 4 fjerdingkar
 1 fjerdingkar = 437,5 kvadratalen = 3 album
 = 1,724 ar
 1 album = 145,83 kvadratalen

Gamle mål i kvadratmeter:

1 ar = 100,00 kvadratmeter
 1 album = 57,458 kvadratmeter
 1 fjerdingkar = 172,374 kvadratmeter
 1 skæppe = 4 x 172,374 = 689,496 kvadratmeter
 1 tønne land = 8 x 689,496 = 5.516,00 kvadratmeter
 1 kvadratalen = 0,628 x 0,628 = 0,394384 kv.meter

Længdemål:

1 mil = 4000 favne = 12.000 alen = 7,533 km
 1 favn = 3 alen = 6 fod = 1,883 m
 1 alen = 2 fod = 24 tommer = 0,628 m
 1 fod = 12 tommer = 0,314 m
 1 tomme = 12 linjer = 2,616 cm
 1 linje = 12 skrupler = 2,180 mm
 1 skruppel = 0,182 mm

Slægten Tarbensen

Ukendt	Laust Torbensen	
Født:	Født:	1682: Fæster på gården i Klegod sammen med Peder Christensen.
Gift:		Hartkorn: Hver 2 td. 5 skp.
Død:	Død:	1 fdk. (iflg. matrikelarkivet)
Børn i ægteskabet:	1. Sidsel Laustdatter 2. Maren Laustdatter	

Næste generation

Barn nr. 1

Sidsel Laustdatter	Peder Andersen	
Født: 1681	Født: ca. 1689	
Gift:		
Død: 1747	Død: 1745	
Børn i ægteskabet	1. Torben Pedersen	Fra ham nedstammer sidelinier i den store, udbredte slægt

Næste generation

Barn nr. 1

Kirsten Jacobsdatter	Torben Pedersen	Fæster af gård, matr. 203
Født: 1715	Født: i Klegod 1717	Hartkorn 2 td. ½ alb.
Trolovet: 1744		Landegilde heraf: 3 ¼ torsk,
Død: 1790	Død: 1794	45 hvilling, 45 skulder, 3 rokler.
Børn i ægteskabet:	1. Peder Torbensen 2. Sidsel Torbensdatter 3. Jacob Torbensen 4. Anders Torbensen 5. Maren Torbensdatter 6. Anne Torbensdatter 7. Bodil Marie Torbensdatter	Far til Torben Pedersen, der køber Klitten sammen med Lodberg Stammomder til slægten i Houvig, den gren af familien, far hører til.

Næste generation

Barn nr. 5

Maren Torbensdatter	Anders Tarbensen	
Født:	Født:	Anders Tarbensen er omtalt som Marens første mand, men det fremgår ikke om de fik børn
Døbt: 05.09.1751		
Gift: ?	Gift: ?	
Død: 26.11.1827	Død: 1772	Ved drukneulykke på havet
Børn i ægteskabet:	??	

Maren Torbensdatter	Christen Mortensen, en-kemand	Fæster under "Søgaard" Matr.nr. 222 "Krogensgaard"
Født:	Født: i Houvig 1739	Hartkorn 1 skp. 2 fdk. 1 Alb.
Døbt: 05.09.1751		Ved hans død er der ca. 110 tdr- land til gården.
Gift: 19.09.1779	i Nysogn Kirke	
Død: 26.11.1827	Død: 1795	I 1810 Overtager Tarben Christensen sin fødegård og modern gifter sig igen - hun er nu 59 år.
Børn i ægteskabet, flere bl.a.:	Tarben Christensen Iver Christensen (Slot)	

Maren Torbensdatter	Jens Jensen Proustgaard	
Født:	Født: i Holmsland	
Døbt: 05.09.1751		
Gift: 1810	i Nysogn Kirke	
Død: 26.11.1827	Død: i Holmsland 1827	
Børn i ægteskabet:	??	

Gjertrud Christensdatter	Tarben Christensen	Gården flyttes. Den lå tidligere i Krogen. Havet går for tæt på, og så vidt jeg forstår, ligger den oprindelige gård et sted i havet i dag.
Født:	Født: 1783	
Døbt: 16.06.1782		
Gift:		
Død: 13.07.1820	Død: 15.11.1847	
Børn i ægteskabet:	4 børn	

Ane Marie Kristensen	Tarben Christensen	
Født: 04.10.1793	Født: 1783	
Gift:	Gift:	
Død:	Død: 15.11.1847	
Børn i ægteskabet:	? børn	

Anna Kathrine Lodberg, født Hansen		Christen Tarbensen Christensen	Han overtog Krogensgaard i 1870 og flyttede den over på den anden side af byvejen. Tidligere lå den i klitterne sammen med 8 fiskerhytter (uden jord til). Stedet er nu langt ude i havet.
Født:	17.10.1833	Født: 1832	
Gift:	19.10.1856	i Nysogn Kirke	
Død:	03.02.1912	Død: 05.11.1912	
Børn i ægteskabet:	1. Tarben Christensen Tarbensen 2. Hans Lodberg Tarbensen 3. Hans Lodberg Tarbensen 4. Ane Marie Tarbensen 5. Lene Christine Tarbensen 6. Lene Marie Tarbensen 7. Christen Fjord Tarbensen 8. Anders Christensen Fjord Tarbensen 9. Ane Marie Tarbensen		

Slægten Hans Aac Kristensen

Maren Nielsdatter		Niels Madsen	
Født:	1737	Født:	1727
Gift: 20.p. Trin.	1763	i Nysogn Kirke	1. søndag efter pinse
Død:	1795	Død:	1808 er 1. Trinitatis
Børn i ægteskabet:	1. Mads Nielsen 2. Søren Nielsen 3. Kirsten Nielsdatter		

Næste generation		Barn nr. 2	
Kirsten Sørensdatte		Søren Nielsen	
Født:	ca. 1779	Født:	1765 i Houvig
Gift:	18.09.1797	i Nysogn Kirke	
Død:		Død:	19.04.1849 i Houvig
<i>Hun lå i sengen de sidste 7 år (iflg. Kirkebogen)</i>			
Børn i ægteskabet:	1. Maren Sørensdatte 2. Niels Christian Sørensen Kloster 3. Christen Aac Sørensen 4. Christen Fjord Sørensen 5. Niels Sørensen Kloster		

Næste generation		Barn nr. 3	
Bodil Ane Kristine Hansdatter		Christen Aac Sørensen	
Født:	1792	Født:	1803 i Houvig
Gift:	20.02.1825	i Nysogn Kirke	
Død:	27.12.1869	Død:	19.03.1836 i Houvig
<i>Dødsårsag: Brok</i>			
Børn i ægteskabet:	1. Ane Kristendatter 2. Kirsten Kristensen 3. Hans Aac Kristensen 4. Søren Aac Kristensen		

Næste generation		Barn nr. 3	
Kirsten Marie Jeppesdatter		Hans Aac Kristensen	
Født:	12.06.1833	Født:	04.11.1831 i Houvig/Søndervig
Gift:	10.10.1858	i Nysogn Kirke	
Død:	14.10.1919	Død:	28.03.1921 i Houvig/Søndervig
Børn i ægteskabet:	1. Ane Christine Hansen Christensen 2. Else Hansen Christensen 3. Christen Hansen Christensen 4. Maren Hansen Christensen 5. Ane Hansen Christensen 6. Kirsten Hansen Christensen 7. Jeppé Hansen Christensen 8. Mette Hansen Christensen 9. Jens Hansen Christensen 10. Maren Margrethe Hansen Christensen 11. Ane Marie Hansen Christensen		

Næste generation		Barn nr. 7	
Lene Marie Tarbensen		Jeppé Hansen Christensen	
Født:	11.12.1870	Født:	31.12.1869
Gift:	08.11.1891	i Nysogn Kirke	
Død:	29.05.1946	Død:	18.05.1894
Børn i ægteskabet:	1. Hans Aac Christensen 2. Christen Tarbensen Christensen (Far)		
Lene Marie Tarbensen		Anders Nielsen Andersen	
Født:	11.12.1870	Født:	18.06.1867
Gift:	19.11.1897	i Nysogn Kirke	
Død:	29.05.1946	Død:	22.08.1911
Børn i ægteskabet:	1. Gertrud Andersen 2. Niels Peder Andersen 3. Tarben Andersen 4. Ane Kathrine Andersen 5. Torben Andersen 6. Ane Kathrine Andersen 7. Dagmar Andersen		

Far + enklitke
fra Houvig